

BONA PAU

PRENSA
CORTA

Nº. 494 - Any XLII - MONTUÏRI - ABRIL - 1994

A la sortida de la missa de les dotze d'un diumenge de primavera de fa un parell d'anys

Reconeixement de noblesa del senyor de Can Socias de Tagamanent

A començaments dels anys seixanta del segle passat, el senyor Jaume Rosselló i Miralles demanà a la institució (1) que pertocava a Madrid un reconeixement de noblesa.

En aquest document es tractava dels mèrits contrets per l'opositor i també els seus avantpassats. La seva mare, la senyora Isabel Miralles i Guillot descendia, de Montuiri - de Can Socias de Tagamanent - i per tant, el que feia la recerca dels avantpassats va trespasar per documentació a on es parlava de montuירים que per una o altra raó tenguessin aquest llinatge i haguessin destacat per algun fet en concret.

Podríem haver estalviat la part introductòria del text, però és interessant i a la vegada anecdòtica la expressió escrita de l'autor, per altra part, molt comú al segle XIX

La nobleza de los hijosdalgo, decla el orador de Roma, para que sea perfectamente recomendable requiere, así como en el padre, igual pureza i claridad en la madre ; porque, aunque la benigna opinión de la ley partida dice : Basta el padre solo a constituir nobleza superior e de primer orden, i el sabio comentador de la misma ley coincide en el justo valor i observancia de que se tenga por hijodalgo al que lo fuere por el costado paterno, sostiene no obstante que no se llamará de doble linaje sino aquel que lo fuere por padre i por madre ; porque así como las más cristalinas aguas de un rio caudaloso parece que se ofenden i deslucen si tienen alguna obscuridad o es menos claro el seno o cauce que las produce, así también brilla menos el lustre de un hijo si la nobleza que hereda de su madre resplandece menos que la que adquiere por línea paterna.

Estas políticas y legales consideraciones condujeron al ilustre y noble señor D. Francisco Rosselló i Pujol, debiendo tomar estado a hacer elección de esposa en la ilustre i noble señora Dª Isabel Miralles i Guillot, persona por muchos títulos recomendable como procedente del enaltecido solar de Miralles de la villa de Montuiri, uno de los más cundidos en varones eminentes y más exornados de privilegios y prerogativas, como así lo prueba la autoridad de sabios escritores y la autenticidad de vetustos documentos que tenemos a la vista.

Conociase ya la esclarecida familia

de Miralles de Muntui en el siglo XIII, disfrutando de una opulencia extraordinaria ; opulencia que andando el tiempo se ha ido subdividiendo entre las diferentes ramas de los Miralles y por haberse extinguido algunas de ellas han heredado sus vastos estados, con la obligación de usar su nombre y sus armas las ilustres casas de los señores D. Mariano de Villalonga y Togores, maestre de la Real de caballería de Valencia, la del señor D. José de Villalonga y Aguirre, que lo es de la de Ronda y otras que sería prolijo enumerar.

Del solar de los Miralles de Muntui salió Pedro Miralles, que en mil doscientos ochenta y cinco en calidad de diputado de la villa de Alcudia, hoy ciudad, prestó sacramento y homenaje de fidelidad al Rey Don Alonso III de Aragón, conquistador del reino de Mallorca (2).

Gabriel Miralles de Muntui, sugeto de calidad y buen soldado, como le llama el cronista Mut, en mil cuatrocientos treinta y cuatro fue embajador del duque de Milan al Rey de Aragón y este Monarca tomó siempre su dictamen en los negocios de la guerra contra los genoveses.

Miguel Miralles, señor del feudo y estado de Son Costa en la villa de Muntui, por pertenecer al partido de la nobleza fue perseguido y bárbaramente asesinado por los comuneros (3) cerca de la Puebla en el año mil quinientos veinte y dos.

Don Miguel Geronimo Miralles hijo de la casa solariega de Tagamanent en la expresada villa, fue doctor en ambos derechos, oidor de la Real Audiencia de Mallorca, regente de Caller en Cerdeña, escritor sapientísimo a quien el Rey Don Felipe III en consideración a sus servicios en veinte y cinco de febrero de mil seiscientos concedió privilegio perpetuo de caballero y fue armado en diez y ocho de abril de aquel año.

El padre Melchor Miralles, de la compañía de Jesús, catedrático del colegio de Montesión de Palma, fué varón muy distinguido por su saber y doctrina, como lo prueban sus obras y en la carrera de las letras brilló también el padre Cristóbal Miralles de Muntui, sobrino del padre Melchor y de su misma religión.

Don Miguel Miralles y Axeló, hijo del muy ilustre señor D. Miguel Geronimo, de quien hemos hablado, sirvió de capitán en el ejército de Felipe IV durante las guerras de Cataluña y el referido

Escut dels Miralles de Tagamanent (Can Xorri)

Monarca en mil seiscientos diez y seis le condecoró con privilegio perpetuo de nobleza, extensivo a toda su descendencia, con cuyo motivo la heredó como procedente del mismo el señor D. Juan Miralles, capitán de infantería, bisabuelo de nuestro caballero interesado por el costado materno.

Y por último, don Francisco Miralles y Axeló, previa información de nobleza por todas sus líneas, en mil seiscientos treinta y dos se recibió caballero de justicia de la Inclita orden militar de San Juan de Jerusalén.

El escudo de armas que los ilustres caballeros de este linaje han usado siempre en sus rodels y paveses consiste en cinco espejos de azur con sus marcos de oro en campo de gules, puestos uno, tres, uno y dos fajas de azur cargadas de unas ondas de plata ; como pueden verse en varios edificios y sepulcros de la villa de Muntui y en el segundo cuartel del escudo general de nuestro caballero interesado, que con los metales y colores que corresponden va puesto al frente de este Real despacho.

Guillem Mas Miralles

(1) Real Despacho de Nobleza y Armas del S.D. Jaime Rosselló i Miralles. — Palma : Imprenta de D. Felipe Guasp. 1862.

(2) Alfons II de Catalunya, III d'Aragó i I de València, dit el Franc o el Liberal (1265-1291), essent príncep hereu ocupà Mallorca l'any 1285 arrebatant-li el trono al seu oncle Jaume II i per primera vegada conquerir l'illa de Menorca als musulmans. Un dels fets més coneguts d'aquesta conquesta fou l'enfrontament entre el príncep Alfons i els defensors del Castell d'Alaró Cabrit i Bassa.

(3) Agermanats

Els canvis socials

Quan la gent de la generació dels qui avui es troben dins l'anomenada tercera edat eren petits i encara anaven a escola, les persones majors d'aquell temps, els qui havien nascut tombant el segle dins la pagesia montuïrera o a altres indrets de l'illa, se'ls veia poc pels carrers o pels cafès de la vila; tot i que pràcticament eren els únics llocs on s'hi anava a passar, amb companyia dels amics, tant les llargues vetllades d'hivern com els plàcids horabaixes dels diumenges d'estiu.

En aquells temps d'abans de la república no es posseïa una cultura com la d'avui, però la gent era més noble, més generosa, més donada a fer favors o a prestar una mà sempre que era necessari. Les persones, en general, no eren egoïstes ni del temps ni dels doblers, i això que tothom anava més curt que ara. No s'observava ni la vanitat ni la pretensió de la gent ni de les famílies, com ve succeint a partir dels anys seixanta o setanta; com tampoc l'enveja que des d'aquests anys ençà —i encara ara— turmenta tant la joventut que mai no vol quedar darrera, com els mateixos pares desitjosos que

els seus fills es tractin de tu a tu amb els qui més tenen. Sembla que ningú no es vol quedar darrera, i tots —vells i joves— aspiren a seguir la "marxa" dels qui més poden.

Aquest fet ve duent com a conseqüència la desaparició de les capes socials. Avui amb prou feines es distingeixen els rics del pobres. En el nostre poble es pot dir que tots som iguals, com ha de ser dins una societat moderna, on tots se senten agermanats. I això és un fet positiu del temps que correm.

Si no fos perquè en certes persones —tal vegada massa— encara és sensible la manca de transparència, degut principalment a la determinada ideologia política que els mou, la convivència en el nostre poble seria exemplar. Deficiència, però, que se superarà quan el dia de demà s'hagi vençut aquest obstacle. Aleshores els montuïrers donarem una nota positiva i manifesta d'una comunitat despresa i sempre disposada a donar una prova de bonhomia, com també ho demostraren la majoria dels nostres avantpassats.

O. Arbona

Crisi de valors

De cada dia em defrauda més això que anomenam raça humana. Sempre havia volgut creure que humà era sinònim de benevolència, solidaritat, tolerància, comprensió, generositat, amistat...; però les notícies, els comentaris i la meua experiència personal m'indiquen que és més bé sinònim d'imperfeció, feblesa, egoisme, enveja, voler aparentar, figurar, fer mal, barallar-se, i fins i tot emprar el terror, la crueltat i la violència. Trist? sí, però desgraciadament pareix que les coses van així, si no, com ens expliquem la quantitat de guerres que hi ha, per exemple, la de Bòsnia-Herzegovina? I sens anar més enfora, les disputes que hi ha al nostre país, al nostre poble o a ca nostra.

Tal vegada seria necessari que tots reflexionàssim damunt aquest tema, a veure si cada un de nosaltres feim el possible per ajudar, o al menys no fer mal, o si al contrari ens deixam dur per aquest sentiment generalitzat de mal humor i coses pitjors. No vulguem que, a part de tenir una crisi econòmica, en tenguem una de molt més greu: la de valors morals o ètics.

Rosa Mª Nicolau Pericàs

La foto de principis de segle

Quan ens agradaria poder identificar el grup de persones que en aquesta ocasió es col·locaren aquí i d'aquesta manera romandre per a la posteritat!

La foto no sabem on fou feta, però sí ens digueren que es tracta de la celebració de la festa del "Coral".

Pel caràcter o fesomia de les dones que hi sortiren es pot dir que era gent de "Meia". És molt interessant el vestit que portaven. Uns més mudats que els altres, quasi tots amb capell, i les dones encara vestides de pagesa.

Brou de turistes

El ponent, enemic acèrrim de la pluja, ha persistit durant quasi tots els dies d'aquest hivern que ens acaba de deixar. Altra vegada, la granereta del cel n'ha fet de les seves i ens hem quedat eixuts i secs. No plou. I encara que plogués, les cada vegada més minses reserves d'aigua no bastaran, ni d'un bon tros, per atendre la gran demanda que aquest estiu, calorós i estèril com tots els estius, hi haurà.

Tothom. Tot Mallorca, comenta, parla, discuteix el greu problema de l'aigua. S'exigeixen solucions. Els empresaris, els hotelers, són molt sensibles a qualsevol tipus d'entrebanc que pugui fer malbé les vacances dels turistes i no volen ni sentir parlar (sobretot enguany, que hi haurà un elevadíssim índex de visitants) de restriccions d'aigua. Per altra banda, els habitants d'aquesta illa volen tenir un producte de qualitat a les aixetes de ca seva. També exigeixen solucions. Solucions que aquesta terra ja no pot donar. En trenta anys hem buidat gairebé totes les reserves històriques del nostre subsòl i, de forma irreversible, l'aigua salada va penetrant, inexorable, dins les seves entranyes. Les poques bosses d'aigua bona que queden (com per exemple, sa Marineta) seran ràpidament engolides per la nefasta supèrbia humana.

S'organitzen debats públics on s'aporten idees brillantíssimes i tan originals com prohibir l'ús d'aigua per als conreus agrícoles. Altre cop, mesures dràstiques i contundents que afecten, només, a la ja maltractada agricultura. I és que, d'aquest pas, l'únic comestible que tindrà a Mallorca seran els turistes. Turistes trempats amb oli solar.

Les autoritats autonòmiques cerquen, desesperadament, solucions. Solucions que passen per fer bona aquella creença popular que confia en l'existència d'un riu soterrani que, travessant la mar, uneix els Pirineus amb Mallorca. Ara bé, en el nostre cas, els que travessaran la mar seran un carrerany de petrolers carregats d'aigua per tal d'alimentar la cobdícia, la ineptitud i la inoperància dels qui, actuant irresponsablement, han fet que sigui una realitat el que podria

esser, perfectament, l'argument d'una novel·la de ciència-ficció.

Convindreu amb mi, que hi hagut una falta total de planificació, de sentit comú. El progrés desmesurat i destructiu ens ha fet arribar a situacions que poden ésser catastròfiques com és la falta d'aigua. I a partir d'ara, què? S'hauran de construir plantes potabilitzadores que, entre altres inconvenients, necessiten per al seu funcionament quasi tota l'energia d'una

central elèctrica. I després, què farem amb la sal? A Formentera hi ha una petita planta potabilitzadora i tenen greus dificultats per "col·locar" la sal residual. Res, un cúmul de problemes que cada vegada tenen una solució més difícil.

Però, el que escarrufa més de tota aquesta qüestió, és que després de tocar amb les mans les desastroses conseqüències d'un desenvolupament tan exagerat i destructiu, encara es construeixen noves urbanitzacions i nous camps de golf. No volem rectificar i en lloc de limitar la capacitat de l'actual aeroport (un sistema de regular la quantitat de gent que transita per Mallorca) es doblarà o es triplicarà el seu volum. Tot es fa al revés i arribarà un moment que serà massa tard per tornar enrera. Aleshores, el "progrés" emmascarat amb el seu somriure fàcil i sensual, ens engolirà per a sempre.

Sa talaia d'en Rubí

Prensa Forana

Assemblea General

El passat 24 de febrer i amb representants de 18 revistes associades, tengué lloc a Sant Joan l'Assemblea General de la Premsa Forana, la qual es va desenvolupar així: informe de secretaria, altes i baixes de revistes (en l'actualitat són 51), informació sobre subvencions i convenis, proposta esportiva, informació sobre recepció i compromisos de les publicacions i proposta —ja en prec i preguntes— sobre una major vinculació de totes les publicacions amb l'Associació.

Reunió i sopar amb el President del Parlament

A Manacor dia 10 de març i convidats pel President del Parlament de les Illes Balears, visitarem l'exposició concurs sobre l'Estatut d'Autonomia i seguidament també ens invità a un sopar en un restaurant d'aquella localitat.

Amb el Conseller d'Obres Públiques

El passat dia 15, el Conseller d'Obres Públiques de la Comunitat Autònoma oferí una roda de premsa a Sant Joan a la que hi assistírem —com ho havíem fet a les altres dues convocatòries— en representació de *Bona Pau*. Bartomeu Reus ens proporcionà una informació sobre l'actualitat del seu departament. Contestà a les nombroses preguntes de representants de diverses localitats relacionades amb la problemàtica de carreteres, aigües, transports... i altres. - O.A.

VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1

Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Dos dits de seny

Les dues cares

L'altre dia des del carrer se sentia una mare que deia al seu fill d'uns 17 anys: "Es cap, t'haurien de canviar". I ho deia tota enfadada perquè l'al·lot, pel que se sentia a dir pel poble, no estudiava quan era hora d'estudiar, no dedicava el temps que pertocava a fer els seus deures i quan a ca seva es rebien les notes del col·legi, sobretot les del mes de juny, en lloc de proporcionar satisfaccions a aquella casa, tot eren males cares, disgusts... i, per afegit, pocs desitjos de refer-se d'aquella actitud. Però, tot s'ha de dir, aquella família no era de les que un considera exemplars.

A altres cases també es donen situacions semblants, encara que no sia deguts als estudis, com també hi ha gent gran que dóna la impressió de no emprar el temps així com pertoca, deixant de fer allò que seria de profit per a la família o desaprofitant oportunitats que serien molt beneficioses per a un millorament personal o familiar.

Ara bé, no passa la mateixa cosa dins totes les famílies. Adesiara es troben llars on els esposos han aconseguit, amb el seu esforç, el seu exemple i també amb el seu ensenyament i orientacions, educar els fills i filles així com correspon.

Després, quan aquests hauran crescut, seran —almanco així és de suposar— persones fetes i dretes, amb un futur afalagador, ben orientats, sense vicis, degudament encarrilats i en disposició d'afrontar amb èxit la vida.

Seran els fills d'uns pares que hauran sabut donar una mostra efectiva del seu seny, perquè "tenen el cap damunt les espatlles".

Salomó

Un diumenge qualsevol, damunt els graons

A la sortida de missa, la gent que hi ha anat, gaudeix d'empatar la xerrada i comentar els darrers esdeveniments

Futbol, treball en equip

No són onze jugadors els qui formen un equip de futbol? Per què, idò, sols un s'encapritxa en ser protagonista de la jugada i autor del gol?

És important marcar, ja que en això consisteix el joc i sols així s'aconsegueix la victòria. Però precisament per això hauríem de fixar-nos en el gol i no en la persona que l'ha aconseguit.

Essent com és un joc per jugar-se en equip, s'ha de saber centrar la pilota i passar-la al company, evitant protagonismes i individualismes. Quantes vegades una jugada s'hauria rematat amb èxit si s'hagués cercat la col·laboració! Les jugades en equip són sempre les més aplaudides.

He pensat que fora del camp passa la mateixa cosa: amb més col·laboració, més treball en equip i manco protagonismes, les nostres obres esdevindrien millor i serien més precioses.

Andreu Genovart

La fresca sensació de Pasqua

Els periòdics ens proporcionen generalment notícies fresques o almanco qualcú preguntava a un que llegia la premsa: "Què en du cap de fresca, avui?"

Era el dia de Pasqua de fa anys, com podria esser el d'enguany. El diari portava en lletres grosses "Jesús, el fill de Maria, el qui estava mort, ha ressuscitat i camina per aquí. Uns ho creuen i altres no; per això el món es divideix des d'ara en trists i alegres".

Les altres notícies del periòdic, la resta de les informacions que oferia, ja tenien un altre color i fins i tot un altre sentit.

Des que un deixa de ser un Tomàs, marginat, com els amics de Jesús, entra dins la profunditat del misteri i aleshores sent per tot el seu cos com un tremolor: és la fresca sensació del dia de Pasqua.

Era la notícia més alegre que ens podia facilitar el diari d'un dia tan asseynalat.

O. Arbona

Associació Cultural "Cristóbal Colón"

Fa poc més de trenta anys que a Madrid es va fundar l'Associació Cultural "Cristóbal Colón" amb la finalitat principal de desenvolupar la cultura espanyola i americana amb tots els seus graus i aspectes, així com també profunditzar en l'estudi de la personalitat del descobridor d'Amèrica, l'Almirall Cristóbal Colón, sota el nom del qual es posà aquesta Associació per esser figura emblemàtica.

N'és president d'honor el notable escriptor i periodista Torcuato Luca de Tena, i president de la Junta de Govern, José Mª de Domingo Arnau y Rovira. I també forma part d'aquesta Junta de Govern, de la qual n'és secretari general, l'investigador montuïrer Gabriel Verd Martorell, així com consellers, els felanitxers Bartomeu Pons Caldentey i Jaume Porcel Rosselló.

Durant aquest primer trimestre de 1994, dita Associació ha iniciat la publicació d'un butlletí amb el nom d'"Asociación Cultural Cristóbal Colón", el qual insereix un article de Gabriel Verd; butlletí que per altra part agraïm ens hagi estat remès.

Cal afegir finalment, que tots els dies del passat mes de març i els d'aquest abril, en el Club Nàutic de Ciutat, destacades personalitats i historiadors vénen desenvolupant conferències —d'entre els quals n'hi ha una de Gabriel Verd— sobre el tema colomí.

Sant Francesc d'Assís, joglar de l'alegria. Un nou cant a l'existència

Per Antoni Martorell i Miralles

En ocasió del primer centenari de la restauració del Tercer Orde Regular de Sant Francesc a Espanya (Llucmajor - Mallorca 1893-1993), el nostre il·lustre paísà, el pare Antoni Martorell i Miralles, Acadèmic de número de la Reial Acadèmia de Sant Sebastià, va pronunciar un conferència a dita Acadèmia el passat 23 de febrer sota el títol que encapçalava aquestes línies, la qual ara ha estat editada.

El pare Martorell en aquest esplèndid treball actua preferentment com a notari que dona fe o legalitza l'alegria del Sant en el seu pelegrinatge per aquest món, posant especial esment en la satisfacció i el plaer que li proporcionaven les criatures. El mateix autor arriba a dir que "Francesc és el capdancer de l'alegria còsmica i al seu ritme han de dansar també els seus fills. La música i l'alegria —afegeix— són un segell d'autenticitat de l'ànima franciscana".

És, en certa manera, la conclusió a què arriba el pare Martorell en aquest treball, per altra part ben documentat i on, en tan breu espai, difícilment se'n podria treure una millor mostra de la joia franciscana, que en la seva vida i testimoniatge oferí el Povereño d'Assís. - O.A.

Poema

Tres gloses i punt

No va caure gaire bé a na "Manxes" ni an Mateu, que per defensar es fasser que un llamp, diuen, feu malbé malmanàs, jo, es lladoner que estimen com si fos seu.

Sempre deix passar davant perquè som respectuos, per això vos dic cantant amb afecte i ben galant: Ja que vos agrada tant, esperau-m'hi voltros dos.

Tanmateix està ben clar, que a s'ombra tots anirem... Gaubem, doncs, de l'alzinar, dels ullastres i pinar, dels arbres que al terme hi ha que an es lladoner arribar per gaubar no servirem.

Blel Camps i Ferrer
(De Sabó)

"L'esport a les Balears" (1893-1936) de Llorenç Capellà i Tomàs Monserrat

L'arrelament de l'esport a les nostres illes fins al 1936, ho trobarà el lector en aquest llibre en el qual es reflecteix gràfica i literàriament el paper desenvolupat per l'esport en els primers anys de la seva implantació a les Balears.

Llibre editat per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear.

Para medir la intensidad de la vida

Omega Sportswatch
cronógrafo de pulsera con indicador
de fecha y cronómetro de pulsera
en oro de 18 quilates, bronce o acero.
Sumergible hasta 30 m.
Swiss made since 1848.

Ω
OMEGA
The sign of excellence.

AGENTE OFICIAL

JOYERIA
Fermin

MANACOR · PORTO CRISTO · CALA MILLOR

S'ha dit que...

... en es funerals, ses persones que estan dretes darrera es bancs posteriors, hi ha vegades que ja no guarden s'ordre establert, i uns passen davant ets altres. Per a bé de tots convendria seguir ses normes que des d'un temps ençà van tan bé.

... a principis des mes passat en Josep Mª Munar (PSOE) declarava an es diari "Balears": "fa mesos que pretenem tenir accés a ses ordres de pagament efectuades per s'Ajuntament durant es passat exercici, sense que encara ens hagi estat possible". Qualcú va respondre: "Saps si fos des PP".

... no es raro que es futbol a Montuiri vagi tan bé, amb sos doblers que hi dedica s'Ajuntament.

... es contenidors de fems i de vidre tal vegada no estan col·locats a un lloc que vagi bé i sigui còmode per a tothom. Convendria que se reconsideràs sa seva ubicació.

... es telèfon d'en Pere Sampol va servir perquè li diguessin coses desagradables i ofensives. Encara n'hi ha que no tenen "cara" per donar sa "cara" i se valen de qualsevol cosa.

... poques vegades es polítics compleixen sa seva paraula. Però quan el Montuiri guanyà al Mallorca B, sí que la va complir en Joan Ramonell: anà a peu a Sencelles... i enfora que ho va trobar.

... seria un al·licient organitzar un concurs de gloses amb motiu de dia de sa festa des Puig. Ja n'hi ha que

han ofert mil duros a compte des primer premi. Per què no s'anima sa Comissió de Cultura de s'Ajuntament?

... "un homo amb el cap damunt ses espatles", titulava es "Diario de Mallorca" del 15-3-94 en un article referit al president del Montuiri, perquè "no abriga falses il·lusions". Així contestava quan li preguntaren quina seria sa seva postura si "descendissin" a 2ª divisió: "Renunciarem, tal com està es futbol avui en dia, el Montuiri sols pot jugar a Preferent i en tot cas a 3ª Divisió".

... hauran tengut raó es qui asseguren que sa residència de sa Tercera Edat que es construeix a Ca Ses Monges no es podria inaugurar es dia de sa festa des Puig d'enguany. Ha passat com sempre: ses feines des picapedrers s'allarguen "més de la compta".

Salomó

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

És molt possible que fos l'any 1948 ò 1949 a plaça, un diumenge que havia arribat i s'havia aturat allà un dels pocs cotxes que es veien per la vila.

En certa manera era tot un esdeveniment. I just davant el cotxe i a posta per sortir-hi fotografiats s'hi col·locaren en Rafel Sampol, en Jeroni "Pipo", en Joan "Carlos", en Toni "Botet" i en Miquel "Quelet".

Altres al·lots i nins jugaven i prenién el sol un poc més enfora, quasi davall el noguer que encara hi havia damunt els graons, a la part de Can Ferrando.

L'Ajuntament informa

Resum de les actes de les sessions plenàries celebrades dies 3 i 24 de març de 1994

Sessió extraordinària de dia 3 de març de 1994

Informes i comunicacions

El batle va donar compte que el proper dia 9 de març començarien les obres de canalització de l'aigua potable en els carrers de la vila.

Recaptació voluntària i executiva

Amb 7 vots favorables i una abstenció s'acordà que mitjançant un conveni amb "Sa Nostra" es realitzi la recaptació voluntària de tributs. I l'executiva la durà a terme l'"Empresa de Gestió de Tributs i Imposts de Balears".

Operacions de tresoreria

S'acordà que mitjançant una pòlissa amb "Sa Nostra" i amb un crèdit de 10.000.000 de pessetes es puguin realitzar operacions de tresoreria. (Aquest "bono" suposa tenir sempre disponible a dit banc o caixa la quantitat de deu milions per a qualsevol necessitat, sense que això suposi endeutament).

"Guals permanents"

S'acordà una ordenança fiscal per a "Guals permanents" (*Vados*), el preu dels quals serà de 2.000 pessetes anuals.

Expropiació forçosa

Per a poder abastir la maquinària per a la canalització d'aigües residuals s'acordà expropiar una servitud de pas i de vol de la finca Son Mayol, de Catalina Payeras Beltran, de tres metres d'amplària i 25 de llargària.

Sessió ordinària de dia 24 de març de 1994

Rectificació del padró d'habitants

Al llarg de l'any 1993, segons el padró d'habitants, s'han produït a Montuïri un total 102 altes i 52 baixes. O sia que el nombre d'habitants del poble durant aquest any passat ha sofert un augment de 50 persones. D'aquesta manera la població de dret en referència a l'1 de gener de 1994 és de 2.165 habitants, de la qual 1.056 són homes i 1.109, dones. Un augment que ha esdevingut principal-

ment a les altes de veïns procedents d'altres municipis.

El ple, per unanimitat, aprovà aquesta rectificació del padró habitants.

Oferta pública de col·locació i convocatòria de plaça

Per unanimitat s'aprovà també la convocatòria d'una plaça d'auxiliar administratiu de l'Ajuntament, així com les bases per les quals s'ha de regir el concurs-oposició.

Sol·licitud a la Conselleria d'Obres Públiques per a la construcció d'un pont

En aquest ple també s'acordà sol·licitar a la Conselleria d'Obres Públiques la construcció d'un pont, que podria esser subterrani, a la carretera Palma-Manacor, pels voltants del Coll de Sa Grava, aproximadament al quilòmetre 33. Aquesta petició es deguda al reiteratiu pas per aquells indrets de diferents guardes de bestiar, les quals ara han de travessar per damunt la carretera i això implica un perill tant per als conductors com per al bestiar.

Expropiació forçosa finca Son Mayol

Per haver arribat a un acord mitjançant el qual la propietat ha cedit gratuïtament els terrenys de la finca Son Mayol, què es precisaven de pas per a la canalització d'aigües residuals, la Corporació acordà retirar l'acord del darrer ple sobre expropiació forçosa dels esmentats terrenys.

Precs i preguntes

El grup municipal del PSM va formular una pregunta oral i el del PSOE va sol·licitar l'aportació de diferents documents, féu nou preguntes per escrit i vuit propostes igualment per escrit.

El batle digué que en el pròxim ple o abans seran contestades les preguntes, considerades les propostes i ateses les sol·licituds.

PISCINA MUNICIPAL

Tarifes per a la temporada estiu-94

Abonament per a tot l'any

Empadronats a Montuïri	1.000 pts.
No empadronats a Montuïri	3.000 "

Per a cada dia

Els qui no tenen abonament 300 pts.

Notes. - Els abonaments es faran a les oficines municipals.
Les tarifes són individuals, sia quina sia l'edat.

Robatori

Dia 1 de març passat a ca en Guillem Garau Marimon "Prats", a l'Avinguda d'Es Dau, 19, es va produir un robatori de la següent manera: a un home desconegut li fou permès l'entrada a la casa per telefonar, i al sortir va veure una bossa on hi havia doblers -sols 2.000 pessetes-; l'agafà i desaparegué. Al poc temps un municipal l'atrapà i la cartera i els dobles tornaren a son amo.

Disc "Tots Sants"

El grup manacorí de rock "Tots Sants" el passat 4 de març va presentar el seu nou disc "Màxima Audiència" a la sala "Brau" de Montuiri, on el bon ambient i l'animació varen esser els aspectes que més destacaren d'aquella vetlada.

Aquest nou disc del grup de Manacor -segon de la seva carrera discogràfica- va agradar quasi a la totalitat del públic assistent, el qual va quedar meravellat per l'actuació del conjunt.

Canalització d'aigües

Tal com havia anunciat el batle, el passat 9 de març començaren les obres per a la instal·lació de la xarxa d'aigües canalitzades a la vila. Les primeres setmanes començaren per assenyalar el traçat, i a finals de mes encara no havien començat les excavacions. Està previst que estiguin concloses en el termini de 8 mesos.

Excursió de "S'Esbart des Pla"

Aquest grup excursionista el passat dia 20 de març va celebrar el segon aniversari de la seva fundació amb una excursió de 108 persones pel nostre terme. Partiren de S'Hostal i recorregueren Son Bascós, Camí vell de Porreres, Alcoraia, Ses Tres Fites, Son Massanet i Son Mut. Cal destacar que el punt "Ses Tres Fites"

La foto està presa davant la posada d'Es Puig Moltó, en el carrer d'Es Pujol, quan encara es deia de Garcia Ruiz, l'any 1948. Aleshores eren, com es pot veure, nins, però avui ja n'hi ha que arriben als 60. Els tres que estan drets són na Margalida Servera "Caragola", na Francisca Salvà "Salvà" i en Joan Verger "Matxo"; i l'infant que porten en braços possiblement és en Gabriel Verger, germà d'en Joan. Acotades, n'Antònia "de Sòller", na Coloma de Son Coll i n'Antònia Verger "Matxa".

és la confluència dels termes d'Algaida, Montuiri i Llucmajor, on s'hi troba una pedra que mira als tres pobles i on hi ha la partició de quatre possessions: Alcoraia, Son Lleó, Son Bonaventura i Sa Maimona; i on, segons la tradició, s'hi reunien els batles de les tres viles per tal de dirimir qüestions comuns sense que cap d'ells sortís del seu terme.

Pas de models

A darrera hora de l'horabaixa del diumenge del Ram, dia 27, tengué lloc a la discoteca "Brau" un pas de models infantils i juvenils, de primavera i estiu. Allà s'hi va concentrar gran quantitat de gent que gaudí veient passar per la passarel·la uns 35 models.

Tercera Edat

Excursió a Canaries

16 montuïrers de la 3ª Edat viatjaren a Canaries des del 18 al 26 de febrer passat per tal de conèixer el bells paisatges d'aquelles illes. No es per demés dir que tornaren satisfets de l'excursió.

Dijous Llarer

Com altres anys, enguany unes 70 persones anaren el vespre del Dijous Llarer a Lloret a un restaurant, on, després de sopar, la majoria va participar en un ball fins ben tard.

Excursió de matances

A principis de març un grup de 75 persones majors, com ja ve essent costum, participaren a la festa de matances a "Sa Gruta" com també aprofitaren per fer una excursió per Portocolom i Cales de Mallorca. L'eixida fou organitzada per "Sa Nostra".

Excursió als Calderers

Dia 16 de març, 160 persones omplien tres autocars per visitar el Calderers, de Sant Joan. Una antiga possessió que data del temps del rei Jaume I, si bé l'edifici principal no fou construït fins a 1.750. Tothom sortí satisfet de poder contemplar les diferents dependències, ara restituides així com s'utilitzaven antigament. En aquesta excursió també es visità el Port de Manacor i la Colònia de S. Pere.

Redacció

Ajuntament de Montuiri

Contribucions

Del dia 18 al 30 d'abril, de les 9 a les 13 hores es cobraran els rebuts de l'Impost de Circulació i d'Urbana. Els padrons estan a exposició pública a efectes de reclamacions.

Tant es pot pagar a la Casa de la Vila com a "Sa Nostra".

El guàrdia municipal Joan Verger Martorell se jubila Confesa que durant els 26 anys d'exercici no ha tengut problemes ni amb els batles ni amb els montuïrers

Aquesta vegada toca la jubilació a un funcionari de l'Ajuntament que ha ocupat un càrrec públic per espai de 26 anys. És molt conegut de tothom, es tracta de Joan Verger Martorell, el guàrdia municipal que el proper 22 d'aquest mes d'abril complirà els 65 anys.

La seva tasca com a municipal —així era i és conegut per tot arreu— es pot dir que l'ha desenvolupada satisfactòriament, tant per part dels qui han estat els seus superiors —els batles— com pels mateixos habitants de Montuïri. En Joan sempre ha estat disposat a exercir les més variades tasques que per part de l'Ajuntament li han estat encarregades, encara que en repetides ocasions no fossin de la seva incumbència en el desenvolupament de la seva funció.

Ara, quan ja sols li manquen uns dies per deixar d'esser municipal de Montuïri, hem volgut que romanguessin plasmes les paraules que ens digué en els darrers dies d'exercici professional, tot rememorant algunes actuacions tenguendes durant els 26 anys d'exercici.

—A quina edat vares ingressar com a guàrdia municipal de Montuïri?

—Vaig ingressar dia primer de març de 1968, quan aleshores tenia 38 anys.

—Abans d'esser guàrdia municipal, què feies?

—Conduïa un camió de butà. Havia estat 5 anys amb l'empresa de l'amo en Toni Mayol "Escolà".

—Per què vares canviar d'ocupació?

—Vaig saber que s'havia de cobrir aquesta vacant. Aleshores coneixia molts de municipals de diferents pobles, degut a la meua feina i, per tant, havia comprovat que duïen una vida que m'agradava. I així fou com també em féu il·lusió esser-ho.

En Joan encara afegeix:

—Per altra part, aquí em facilitaren el camí per poder entrar. No trobaven nin-

gú i el batle, que en aquell temps era en Gaspar Oliver "de Meià", em va dir: "No tindràs problemes; si t'interessa i ho vols esser, hi ha un lloc per a tu".

—Es feren unes oposicions...

—Varen fer unes oposicions per a guàrdia municipal. Varen venir un representant del Govern Civil, el cap de Tràfic de Ciutat i també el cap de la policia municipal de Manacor.

—Quants éreu els qui us presentàveu?

—Érem tres els qui havíem presentat sol·licitud, però a l'hora dels exercicis, davant el tribunal, vaig esser tot sol. D'aquesta manera l'examen no fou massa dur.

—Quins municipals hi havia en aquell temps?

—No n'hi havia cap. Sols hi havia el saig. I fins que en Pere "Saig" es va retirar fórem nosaltres dos els encarregats de l'ordre de Montuïri. Ara bé, quan, amb el pas del temps, la circulació va anar augmentant, el treball per un guàrdia municipal tot sol era feixuc. Així fou com decidiren que en Pere també fos municipal. Malgrat això, ell no n'estava molt conforme, perquè havia entrat per esser saig i sols volia esser saig. I per altra part, i pel que fa a la circulació, semblava que no li va pegar massa bé, però així i tot féu una temporada de municipal.

—O sia que fins que s'incorporà en Llorenç Mayol no n'hi hagué d'altre.

—Així és. I encara cal afegir que quan en Pere es va jubilar vaig estar una temporada tot sol. Record perfectament que en Llorenç va ingressar el "23-F", o sia el 23 de febrer de 1981.

—Recordes els batles que t'han comandat, per dir-ho així, des que tu entras?

—Quan em vaig incorporar hi havia, com abans he dit, en Gaspar Oliver. Després ho tornà esser l'amo en Joan "Porrerenc", i més envant, en Xesc Trobat, en Miquel Cardell, en Joan "Felanitxer", una altra vegada en Xesc Trobat, i ara en Joan Ramonell. Sis dife-

(Continua a la pàgina següent)

FÀBRICA DE VIGUETES DE FORMIGÓ
PRETENSAT I VIBRAT

MIQUEL SASTRE MAYOL

FÀBRICA: A SON MANERA - Telf. 64 61 49
OFICINES: Carrer Palma, 108 - Telf. 64 61 27

MONTUÏRI
(Mallorca)

El municipal confessa que els montuïrers no li han creat problemes mai

(Ve de la pàgina anterior)

rents en total.

-De tots aquests batles, amb quin t'has sentit millor?

-M'he sentit bé amb tots els que hi ha hagut durant aquests 26 anys. No he tingut problemes amb cap, mai. M'he avinut amb tots. Possiblement amb l'amo en Joan "Porrenc" fou amb el qui em vaig sentir millor. Era un home que estava molt dins l'Ajuntament, no tenia un geni molt fort... Repetesc, però, amb tots m'he sentit a gust.

-En el pas de la dictadura a la democràcia, notares algun canvi?

-Gens ni mica. Tant amb en Xesc Trobat com amb els qui l'han succeït m'he trobat bé. Sempre he estat a les ordres del batle que hi ha hagut.

-Com a guàrdia municipal, quin és el vostre primer "jefe" que hi ha dins l'Ajuntament?

-Sempre hem estat a les ordres directes del batle. Ara bé, quan hem tengut una o altra dificultat dins l'Ajuntament, anam al secretari. Quan es dona un cas seriós, s'ha de fer un "parte"; però si es presenta un cas difícil sempre hem anat al batle. O sia, el cap és el batle; no és el secretari ni altra persona.

-Dels dos municipals que fins ara heu estat, quin és el que tenia més autoritat, o éreu iguals tots dos?

-Els dos sempre hem tengut la mateixa autoritat. Quan vaig entrar de guàrdia municipal ho vaig fer com a tal; però després es promulgaren unes lleis que establien que a tots els municipis de manco de 3.500 habitants no hi podia haver guàrdia municipal; legislava que sols fossin auxiliars de policia o simplement agents.

-Això no fou sempre.

-No, però foren un parell d'anys. Quan vaig ingressar, sí érem guàrdies municipals, però quan varen haver establert aquesta altra llei, com va succeir quan va ingressar en Llorenç, ja sols entraren com auxiliars. És una cosa que sempre he considerat injusta, ja que essent que feim els mateixos serveis també

Durant molts d'anys i en moltes ocasions, a peu, amb cotxe o en moto, hem pogut veure en Joan exercint les seves funcions com a guàrdia municipal

pertoca estar dins la mateixa categoria.

-Actualment, quina és la teva categoria?

-La de policia municipal.

-Després que el proper 22 t'hagis jubilat, et sembla que en nomenaran d'altres?

-Com que varen cobrir la plaça de saig i jo -diu en Joan- havia estat de baixa degut a la meua operació quirúrgica, feren un oficial saig, perquè a Montuïri no trobaven ningú que tengués el curset fet per esser guàrdia o policia municipal. Ja bé per fer més via o per assegurar que fos un de Montuïri, deci-

diren fer un saig, i d'aquesta manera no es precisava tenir el curset de tràfic fet, ni res de tot això. Ara, aquest al·lot, que és en Biel Ramonell, oficialment és el saig de Montuïri.

-És molt possible, per altra part, que recordis alguns fets desagradables i altres no tant, ocorreguts al llarg d'aquests 26 anys de policia municipal.

En Joan s'ho pensa un poc, però sembla rebec en haver de contestar. Per aquest motiu li férem la pregunta d'una altra manera.

-Ens pots dir alguns fets en els quals

(Continua a la pàgina següent)

"Dins el poble de tant en tant es presenten fets desagradables i no queda més remei que intervenir"

"Preferesc no con concretar per no ofendre ningú"

(Ve de la pàgina anterior)

haguessis preferit no haver d'intervenir o t'hi sentires obligat pel teu càrrec?

—Dins el poble freqüentment es presenten fets desagradables amb els quals no queda altra remei que haver d'intervenir. Ara bé, preferesc no concretar per no ofendre ningú. També vull afegir que sí, és ver, m'he trobat en casos desagradables, però també n'hi ha haguts molts que els he pogut solucionar pel meu compte.

—En vols especificar algun?

—No vull donar publicitat a coses d'aquestes. Preferesc viure tranquil els anys de jubilat.

(Així mateix ens conta casos de matrimonis externs ocorreguts fa anys, que es barallaren i es pegaren i foren a ell a demanar-li ajuda. Un altre matrimoni, que l'home pegava a la dona...)

—I montuïrers?

—No en vull parlar. Sempre hi ha hagut cosetes, unes més grosses que les altres...

—Ho solucionaves?

—Sí. A vegades els conduïa a la casa de la vila, i allà, amb el temps, els passava l'efecte o bé de la disputa o bé de les copes... i es calmava tot.

—I en robatoris, que hàgiu descobert els culpables, també hauràs intervenut.

—Sí. Ara record de dues gitanes que robaven. Hi anàrem, les agafàrem. Volíem anar a cercar la practlicant perquè els registràs. Havien dit que no duïen res, fins i tot es llevaren les bragues davant nosaltres... i no descobríem que portassin res amagat.

—Fent serveis, n'hauràs espantat molts?

—Això sí, sobretot de nit. Hem trobat externs que venien a robar a Montuïri, altres que havien robat un cotxe a Manacor; una alta ocasió fou la d'un que l'havia robat a Porreres. Una vegada, fa anys, en detinguérem uns que havien robat a Cas Carboner, externs...

—En 26 anys, hauràs hagut de detenir algun montuïrer.

—Detenir, no —contesta amb un to un poc sospitos—. Els montuïrers no ens han creat problemes mai. Ara bé, a tot poble sempre hi ha un grapat de persones problemàtiques... que generalment sempre són els mateixos. Podria citar noms, però preferesc ometre'ls.

—Al·lots joves que a vegades han delinquit...

—Sí. Alguns que agafaren motos que no eren seves. Fa uns anys que hi havia colles que es dedicaven a robar motos... però generalment els trobàvem.

—La vostra feina, els vostres serveis, han estat molt pesats?

—No. Fèiem 6 o 7 hores cada dia. Això sí, diumenges i dies feiners. I per altra part, no hem tengut mai un horari fix. Sempre que l'Ajuntament ens ha hagut de menester, hi hem estat. Hem cobert totes les necessitats del poble que hagin estat de la competència dels municipals. Record que vaig entrar l'any 68 quan el poble tenia 2.800 i pico d'habitants i més d'un centenar de transeünts. De llavors ençà hem anat baixant. Vull dir que aleshores havíem d'atendre un població bastant més nombrosa que la d'ara.

—Ja per acabar; com veus el teu futur una vegada jubilat?

Era per les festes de Sant Bartomeu de 1985. Com a municipal en Joan cuidava que nins i grans guardassin ordre i els actes discorressin així com pertoca

"A partir d'ara passaré els dies tan bé com pugui"

—Procuraré passar-m'ho bé. Això serà el meu futur. Si hi ha una excursió de la tercera edat, hi participaré; si puc, aniré una estoneta devers s'hostal i una altra a la caseta... i passar els dies tan bé com pugui.

És també això que li desitjam. I en nom de tots els montuïrers que directa o indirectament ens hem beneficiat dels seus serveis: gràcies.

O.Arbona

**Restaurant
Ca's Carbone**

(DIMARTS TANCAT)

Refrescs de noces, comunions, baptismes

Ctra. Manacor, km. 28 - Telf. 64 65 04 - 07230 Montuïri

Vinya i vi

Pel mes d'abril, si bé ja és un poc tard, encara estam en temps de podar, llaurar i arreglar les vinyes i parrals. En general ja estan podades quasi per tot; però com que Montuiri és un lloc fred, i si volem defensar-les de les gelades, ens convé no frissar massa a podar, que llavors treuen prest, i si pot esser hem de retardar la treta quan més temps millor, i si podam tard, no correm tant de risc. L'inconvenient que té, si esperam a podar, és que la saba ja està en marxa i plora molt. Si volem podar tard ens convé, prest —a partir del mes de novembre— fer una esvaïada o "pre-poda", que consisteix en tallar les serments que hàgim de llevar i acurçar les que deixem per fer el fruit. D'aquesta manera, en acabar de podar-la, no haurem de fer tants de talls i, per tant, vessarà manco saba.

Quan la vinya comença a treure, que és quan el temps ja es vol encalantir, el vi, degut als canvis de temperatura, també es vol remoure. Per això és bo que el tenguem a un lloc fresc, tal vegada dins un soterrani o una bodega, a fi que estigui fresc durant l'estiu, ja que la calor desbarata molt el vi.

Perquè el vi no torni vinagre o dolent, ja hem de procurar, quan capolam o trepitjam els raïms, tenir-ho tot ben net, tant el cup com els barrals o botes on l'hàgim de guardar. I si li afegim un poc de "metabisulfit", tota vegada que és un conservant, correm manco risc que ens torni fort, però és més natural si no li posam res.

El vi ha de ser agradós als ulls —ha de tenir bon color—, al nas —ha de fer bona olor— i al paladar —ha de tenir bon gust—. Per tenir-lo net l'hem de tresbolvar unes quantes vegades a l'any, en lluna vella i dies clars, mai en dies de vent o pluges ni en molta calor; ara, abans que venguin les calors fortes, és bon temps per tresbolvar. Per tenir bona olor i bon gust, si no li afegim res, el vi ja ha de procedir de bons raïms, madurs i sans, si hem emprat raïms verds o tarats, el vi tindrà un gust no molt agradable.

Pels "hipers" podem trobar vins de totes marques, qualitats i preus —des de 70 ptes. litre a molt cars— i de tot color: negre, "clarete", rosat, blanc, com a groguenc... vins que d'una mateixa marca sempre tenen el mateix grau i gust, que

per als qui feim el vi a ca nostra no ens ho podem explicar, ja que d'un any a l'altre no ens surt mai igual.

El fer el vi per al nostre consum —tant si tenim el raïms de collita pròpia com si els comprem— ens du prou feina; però així sabem què bevem, i beure un poc de vi en les menjades, si és fet nostre, cau bé; fins a tal punt que hi ha metges que, segons quines malalties un té, prohibeixen el vi, i si és fet de casa, en poden beure un poc, ja que el pagesos, si l'hem "batiat", no hi hem posat aigua, només

hem posat noms com aquests: vi de casa, vi casolà, vi pagès, vi de potada... totes aquestes "marques" en garantia, indiquen que sols hem emprat raïms per fabricar-lo.

El vi, si és natural, fet de raïms, encara que sigui una beguda alcohòlica, begut en les menjades, i fins i tot amb aquella caloreta que sentim dins el cos, ens ajuda a fer la digestió; i si després ens agafa un poc de xabec, dormim més bé. I fent una bona digestió i una bona dormida, després ens trobarem més contents i alegres, motius pels quals és sà beure un poc de vi.

Sion Nicolau

"la Caixa" amb l'agricultura

Mateu Fiol Jordà, de "Sa Matança"

Fa sis anys que posà en marxa la indústria càrnica

Ara s'haurà d'homologar segons les normes de la Comunitat Europea

No fa molts d'anys, a cada casa dels pobles d'arreu de Mallorca, com a mínim una vegada a l'any es feien les tradicionals matances, així es proveïen d'aliments per l'hivern, a més s'aprofitaven tota casta de deixalles d'aliments i de les collites per engreixar el porc.

Ara les coses han canviat. De cada pic son menys les cases que fan matances, els avanços tècnics, químics, les grans superfícies comercials i un llarg etcètera ens permeten tenir els aliments quan i com vulguem, al nostre gust i, com no, la gent es decanta cap a la comoditat.

A Montuïri tenim una indústria, concretament una fàbrica d'embotits, segurament coneguda per tots nosaltres, aquesta és la fàbrica "Es Pagès", propietat de Mateu Fiol Jordà, de "Sa Matança", el qual, des de sempre, ha viscut dins l'ambient de les matances, ja que a ca seva, des de fa molt, tenen una indústria idèntica a la que ell posseeix i dirigeix.

Amb aquesta entrevista a n'en Mateu, pretenem conèixer una mica millor aquesta indústria i el seu funcionament.

-Com va ésser que començares i quin temps fa?

-Ara ja fa sis anys que marxa, tot va començar amb la possibilitat de llogar els locals on actualment treballam, a mi em va parèixer un lloc ideal i una bona possibilitat per establir una indústria càrnica, a partir d'aquí vàrem decidir llogar-la, la vàrem adequar a les nostres necessitats i finalment l'obrírem i la posàrem en funcionament.

-Molts de pics els negocis que comencen no solen anar bé, ja sigui per manca de formació de l'empresari, manca d'experiència..., aquest, però, no és el teu cas, quin ha estat el secret per tirar endavant?

-Jo sempre havia viscut dins aquests ambient, a casa meua sempre hem tengut una indústria d'aquestes característiques, per tant quasi res em va venir de nou. Això crec que ha estat el que més ha influït amb la permanència i creixement de l'empresa. Per altra banda he

fet cursos de màrqueting, de direcció d'empreses... així com estan les coses és necessari ampliar els coneixements al màxim, conèixer totes les possibilitats que tens, informar-te i estar al corrent del que et pot influir.

-Explica'ns les principals característiques d'aquesta indústria?

-Et puc dir que és una indústria petita, més bé tradicional i artesanal en quant a l'elaboració i presentació dels nostres productes, tot això per millorar el mercat que cada dia és més difícil. La plantilla està formada per nou persones les quals ens dediquem a la producció, administració i a les ventes. L'ambient entre nosaltres és molt agradable i cordial, treballam de vuit a una del matí i l'horabaixa ens hi posam a les tres i fins a les sis, això de dilluns a divendres.

-I quins són els productes que elaborau a la fàbrica de "Sa Torre"?

-Feim tota casta de sobrassada amb distints tipus de budell com poden ésser budell cular, pultrú, bisbe, rissada... també feim crema de sobrassada, que és una espècie de "paté", la presentació

d'aquest producte la feim en "terrines" de tamany industrial o familiar, concretament de 3 Kg. i en terrines de tamany individual, de 250 grams. Però el producte que elaboram amb més cura i dedicació, que per cert és la nostra especialitat, és la sobrassada de porc negre, que és la més apreciada pels nostres clients i consumidors.

-La matèria prima que més utilitzau, sens dubte deu ésser la carn. D'on vos proveïu d'aquest producte, o sigui quin és l'origen?

-La carn que empram ens arriba de la península, amb l'excepció de la de porc negre; aquesta prové de la cria que nosaltres mateixos feim d'aquest tipus de porc. Els porcs negres a vegades també els comprem als pagesos. La Conselleria d'Agricultura i pesca ens atorga, si complim una sèrie de normes, el que es denomina "Qualitat Controlada", això vol dir que tot el procés d'engreix del porc, aliments que aquest consumeix, elaboració de la sobrassada, edat de l'animal, tot, completament tot, està controlat per un inspector que envia la Conselleria, aquesta inspecció té com a finalitat l'obtenció d'un producte de veritable qualitat. Per altra banda la carn que duim de la península està tota classificada, controlada i amb una llicència sanitària que acredita les perfectes condicions del producte.

-I quin és el procés d'elaboració que seguïu?, ho feis de la manera tradicional?

-Una vegada que ens ha arribat la carn, la capolam, la trempam,

l'embotim i fermam, tot igual que en unes matances casolanes, tot seguit la pujam als eixugadors, on segueix el procés natural de curació, una vegada ben curada ho embarcam cap als nostres distribuïdors. Amb la sobrassada de porc negre ens esmenam més. Per elaborar-la empram únicament les peces més nobles del porc negre, com són els lloms, els "llomillos", els cuixots... també seleccionam el pebre vermell, què és mallorquí, ja que ens interessa donar un producte de qualitat. Al mercat un quilo de

sobrassada de porc negre pot valer de dues mil a dues mil sis-centes pessetes.

—El procés de producció és interromput al llarg de l'any o produïu tot l'any?

—Ara produïm tot l'any, durant els mesos d'hivern fabricam un poc més. Abans no era així, només es produïa la temporada de fred, concretament des de setembre, quan començava la campanya, fins al juny. Gràcies a l'avanç i a la tècnica, produïm tot l'any; les cambres d'aire condicionat, els camions frigorífics... tot això ens ha permès no interrompre la producció al llarg de l'any.

—A quin mercat ven destinats els vostres productes i quins d'ells tenen més èxit?

—Els nostres productes van destinats principalment a la península, les Illes Balears, Canàries, Ceuta, Melilla i Andorra. I et puc dir que allà on és més reconeguda, és en la zona mediterrània, des de Girona a Almeria.

—Un dels principals objectius de totes les empreses és el creixement i l'expansió d'ella mateixa. Tens pensat cap tipus d'ampliació o reforma?

—Sí, degut a les normes noves de la

Durant molts d'anys les típiques matances es feien pràcticament a totes les cases de Montuïri.

Avui ja són poques les famílies que en fan. Indústries, com la d'"Es Pagès" i altres, fan que molta gent, quan necessita productes derivats del porc, acudeixi al comerç

comunitat europea no ens queda més remei d'homologar-nos. Ens exigeixen molt, i per això hem pensat fusionar les dues fàbriques d'embotits, la del meu pare i la meua. Amb l'homologació tens un camí obert cap a l'estranger. Hem pensat instal·lar-nos en una nova fàbrica i començarem les obres després de Pasqua, per tenir-les acabades passat l'estiu.

—Creus que és positiu l'existència d'una nova fàbrica a Montuïri?

—Sí, crec que sí, ja que permetrà crear nous llocs de feina dins el poble, as-

pecte important ja que és molt millor treballar al propi poble que haver-se'n d'anar a fora.

Així com van les coses, veient la mentalitat totalment còmoda de la societat actual, un creu que seran aquestes fàbriques d'embotits autòctons les que conservaran tota una tradició gastronòmica. Ara bé tota la tradició cultural que envoltava les típiques matances casolanes, any rera any, anirà desapareixent, fins que lamentablement quedarà com un agradable record del passat.

Antoni Mesquida Llinàs

Per a una millor gestió municipal

Actualment tots pagam impostos. Entre els directes i els indirectes una quantiosa part del que nosaltres guanyam ho reben les administracions (central, autonòmica i local) per tal de fer front a les despeses públiques. Així doncs, les administracions reben aquests doblers i els gestionen i administren, donant al poble uns serveis i inversions públiques a fi que les necessitats bàsiques de la comunitat siguin cobertes i el nostre conviure sigui més racional, senzill i còmode (o almenys així hauria de ser).

No dubtant de la bona voluntat dels polítics, una cosa és veure i entendre la política des del punt de vista del carrer, com a poble, i l'altre és governar i tenir el poder i la decisió amb les mans molt fermades per les lleis i per la impossibilitat de disposar dels recursos econòmics necessaris per a dur a terme una bona tasca, entre altres limitacions.

Els polítics abans de les eleccions preparen un programa electoral, que recull

les directrius i metes que es proposen dur a terme durant els quatre anys segons està establert en els municipis. Si els polítics que tenen el govern en les seves mans no duen a terme així com varen prometre en el seu programa o se separen del assenti de la gestió preestablerta, o no realitzen la seva tasca així com cal, el montuïrer, per referir-me al nostre poble, té el dret i el deure moral d'estirar les orelles als responsables, i d'opinar, donar idees i ajudar en la gestió.

Molt sovint oblidam que des del 20% per amunt dels nostres guanys, van a parar a les saques públiques i gestionats per les persones que elegirem; i són molts de doblers, perquè es fan malbé. Els polítics feim i desfeim amb la bossa comú. I per això m'estranya que tan poca gent es preocupi per saber com es gasten els ingressos públics.

Durant la darrera legislatura molt poca i en clares ocasions, la gent ha vingut

als plens municipals, a interessar-se per saber quina és i com duim a terme la gestió del poble. Amb una major participació i preocupació ciutadana en les tasques municipals, donant dinamisme i una empena al Consistori, amb seguretat els municipis es gestionarien millor.

Joan Verger Gomila

Jacint Noguera Martorell "Cinto Moio"

Als 89 anys, qualsevol matí se'l pot veure amb bicicleta

Hi ha un refrany castellà que diu: "No sols han de ser bons, sinó que també ho han de parèixer". I en el cas del nostre entrevistat hem de dir que ell pareix una bona persona i efectivament ho és.

En Cinto Noguera Martorell "Moio" té 89 anys, i amb tot aquest caramull de dies damunt les seves espatlles, si ens posam devora la caseta del tren qualsevol matí al voltant de les nou el veurem passar damunt una bicicleta —la qual gemega ferm, no sabem si per manca d'oli o també perquè el pes del temps la doblega— camí de s'Hostalet.

Gelades, soledades, fred, vent, brusca i altres herbes, l'han malmenat al llarg de la seva vida de jornal·ler; però no solament ha capejat el temporal del temps i dels anys, sinó que aguantant-lo molt bé n'ha sortit airós. El elements naturals en lloc d'acoquinat-lo han assaonat i endurit la seva pell, però el seu caràcter benèvol persisteix.

És el tipus d'home de principis de segle que, avesat a la feina i al mal temps —i no ens referim ara als elements atmosfèrics—, s'obrí camí vigorosament dins la seva vida, acompanyat dels galls, el picó o el mantí de l'arada.

Malgrat tot quant hem exposat, la mateixa rialla a la seva cara sempre ha estat present. En els moments actuals —durant l'entrevista— sempre s'ha mostrat alegre, almanco de bon humor. Parla de les dificultats del passat amb naturalitat, sense dramatitzar.

Després d'aquestes breus pinzellades amb què el volem definir, direm també que nasqué a Montuïri el dos de març de 1905. Conrador i fill també de pares conradors. Quan li demanam on va anar a escola ens contesta amb cara de circumstàncies:

—Jo no vaig poder anar a escola. A ca nostra érem sis: tres germans i tres germanes. Jo era el segon dels darrers. Només vaig anar a ca na "Donades" a aprendre les oracions per poder fer la primera comunió. Poc temps després d'haver combregat i quan només tenia set anys, em llogaren per mosso de porquer amb l'amo en Miquel de Son Palou, amb qui vaig estar dos anys.

—Suposam que, com molts, després us llogaren a una altra possessió?

—No. Idò no. Vaig estar molt poc temps llogat. Vaig ésser tota la vida un jornal·ler, de cap a cap d'any.

—On anàveu a fer feina?

—Generalment al camp. Després de Son Palou em vaig posar a fer feina a ca nostra. Érem, com t'he dit, molts de germans i germanes. La nostra mare havia mort quan va néixer la germana petita. Et pots imaginar quin panorama hi havia a ca meua. Com podíem anar a escola! Era necessari sortir tots a guanyar-nos el pa fent una feina o l'altra. Vivíem, com moltes famílies, a fora vila, malgrat teníem una casa a la vila...

Es posa a riure abans de seguir el fil de la conversa.

—Mira si veníem poc a la vila —continua— que éssent al·lotet un dia em vaig perdre per dins el poble i no trobava ca nostra.

—Continua, Cinto, per favor.

—Com t'he dit abans, sempre vaig anar a jornal. Als nou anys anava a fer formiguers a la possessió d'Alcoraia. L'any 14 arrabassàvem blat amb altres jornal·lers en aquesta possessió, i ens donàvem una garba de cada cinc que en fèiem. Era el nostre jornal. En aquesta edat sé que també anàvem a fer herba dins blat a una altra possessió: érem dues dones,

el meu germà Toni i jo. Les dones guanyaven una pesseta al dia, el meu germà Toni, sis peces (0'60 pts.) i jo dos reals. La part més saborosa vengué quan ens pagaren. Entre els doblers que ens donaren al meu germà i a jo, hi va haver un duro, què va ésser "sevillano". Vet ací maldecaps per a mon pare, què estava empeguït de tornar el duro. Va anar a la madona d'una botiga i li explicà el cas. "Tots es duros són bons", li digué la botiguera. Agafà el duro i el canvià. El meu pare féu un alè.

Ho hem dit moltes vegades: els doblers en aquest temps anaven esquiús.

—On més anàreu, Cinto?

—Oh!, per tot. No estava per feina; sempre venien a cercar-me. Sempre tenia jornal. Casat de fresc feia clots per a ametlers a Son Trobat. Més tard prenguérem una escarada fent sèquies per a vinya, un amic meu i jo. L'amic es cansà i vaig haver d'acabar-les tot sol. Durant set anys vaig fer feina quasi diàriament a Son Ribes, amb l'amo en Gori. I també durant sis anys vaig dur l'hort de don Joan de Meià, i sempre fent feina de sol a sol, de cap a cap d'any.

Ens interrompem un moment per saludar la seva dona, na Juanita, la qual arriba i s'asseu devora en Cinto. Ella té un temperament viu i alegre, què contrasta amb l'esperit de passivitat del seu home. L'assenyalam amb el bol·lígraf al temps que interrogam: Juanita...?

—Joana Gomila Garcias; i es riu de la seva contesta amb la sal pròpia que la caracteritza.

—Quant fa que us casàreu?

—El 6 de juny del 31 —contesta ella, ulls espolsats i to optimista—.

—Quants de fills heu tengut?

—Tenguérem dues filles. La segona, na Catalina, morí als set mesos. Quedà la primera, na Margalida. A més d'ella, que és casà, tenim una néta i dos renets.

—On féreu el servei militar, Cinto?

—A Àfrica.

—Hi havia lluita, quan hi anàreu?

—No; es pot dir que ja havia acabada la guerra, però encara hi havia qualche es-

quix i havíem d'anar vius.

-I aquesta bicicleta que teniu, és la primera que tenguéreu?

-Que va! La meua primera bicicleta era contra-pedal, la qual, quan era jove, la vaig comprar per anar a jornal i em va costar moltes suades. Me la va vendre mestre Jaume "Roqueta" per vint-i-quatre duros. Si sabessis el camí que he fet amb bicicleta...!

-Digau, digau.

-Resulta que durant el "Moviment" vaig fer feina amb la brigada del tren. En un moment determinat varen demanar dos obrers per anar a fer feina a l'estació d'Inca. Hi anàrem en Toni "Terric" i jo. Cada matí posàvem les nostres bicicletes dins el tren, a l'estació de Montuïri, i partíem. A Santa Maria les posàvem dins un altre tren què pujant des de Palma anava cap a Inca. Treballàvem a Inca i cada vespre, per la carretera i amb bicicleta, tornàvem a Montuïri. Això durant uns quants d'anys. En aquest temps els obrers de la brigada dúiem un braçal vermell. A vegades estant fent feina amb el front damunt els rails, volaven avions militars part damunt nosaltres, i abandonàvem la feina ràpidament per anar a tirar-nos en terra, davall els arbres.

-Parlem de tot, Cinto: heu vist algun teixidor al poble?

-Sí! -contesta en to de festa, i a continuació s'explica-. Aquest homenet, record que li posaren una multa en la qual hi estava implicat un ca que tenia. Supòs que no degué poder, o no degué voler pagar la multa, i va haver d'estar uns quants dies dins la presó. Idò, se n'hi va dur els telessos!

Comentam breument el fet i continuam.

-Prest serem dissabte del Ram. Us diu res aquest dia...

-Sé què ens vols dir -contesta rient-. En aquesta nit, fa molts d'anys, dins el poble hi havia un esbart d'al·lotjats què en grups de quatre o cinc, senalleta o paner amb mà, anaven a cantar figures per les cases. Qualque vegada me n'anava a ca nostra amb mitja senalleta d'acops, què eren mel. Quina diferència d'un temps a ara!

-Canviarem de tema. Heu dit que no poguéreu anar a escola de dia. Era corrent aquest cas al temps de la vostra infància?

-Et contestaré amb un fet. Quan els de la meua quinta, que fórem una trentena, ens havíem d'entregar al servei militar, anàrem, abans, a l'Ajuntament: només tres saberen firmar.

La contesta és de gran eloqüència; no feim més preguntes al respecte.

-Com passàveu els diumenges durant la vostra joventut?

Contesta la seva esposa en to de festa.

-Els diumenges horabaixes, quan festejàvem, anàvem a passejar per l'estació i ens entreteníem mirant passar el tren. Si podíem, anàvem qualque vegada al cinema; horabaixet, a primera hora, i quan venia el vespre també al passeig de la plaça i al carrer Major, què era únic... Erem feliços a la nostra manera.

-Heu enyorat el temps passat...

-No -contesta en Cinto d'un mode indecís-, però reconec que eren més tranquils aquells temps.

-Quina diferència hi ha de llavors a avui?

Hi ha un curt canvi d'impressions entre el matrimoni. Contesta en Cinto.

-Un dels canvis que ha experimentat el poble, la societat, és l'accés a una llibertat per part dels joves, que nosaltres no teníem. Els caps de setmana, per exemple, tot el vespre van de rauxa, i els seus pares no dormen de passar pena. Que consti que nosaltres no tenim aquest problema, però arreu, sí. A més, un temps lluitàvem per fer doblers, perquè els necessitàvem per viure; curtejava i eren mals de guanyar. Avui els volen guanyar per malgastar-los, sense mirar prim. Són víctimes del que es diu

En "Cinto Moio" i na "Juanita", la seva dona, des que són casats formen una parella envejable

consumisme.

-Què els diríeu al joves.

-Per favor!; no som l'indicat per donar consells. A més, els joves d'avui estan ben formats, tenen una educació que nosaltres no tenguérem; saben més que nosaltres... però... jo els diria que es portin bé, que no facin sofrir els seus pares aquests vespres dels caps de setmana; que arribin prest a ca seva.

-El temps que recordau amb més complaença, Cinto?

Torna canviar impressions, el matrimoni, i es posen d'acord.

-El dia de la primera comunió, on es desbordà l'innocència; fou una felicitat. També la vida tal com transcorria els anys vint.

Per unes hores hem reviscut amb en Cinto i na Juanita una època irrepetible. Temps feliços?, de penyalitats?, de treballs durs?, d'estar subjectes? Sí, però també temps d'il·lusió i de joventut. Irretornables.

Miquel Martorell Arbona

Miquel Mayol i Rossinyol, "Catxeto" o "Muntanyeta"

Home singular, estrany i extravagant; molt popular i estimat de tothom

Un dels personatges més singulars de Montuïri del primer quart d'aquest segle que estam acabant, fou en Miquel Mayol i Rossinyol, conegut molt bé dins el poble pel nom de Miquel "Catxeto" o "Muntanyeta".

Dels primers anys de la seva vida en sabem poca cosa perquè les persones que ens ho podien relatar ja no existeixen, tota vegada que el nostre personatge havia nascut a la meitat del segle passat. Sabem si, que de major era molt afeccionat al joc i a la beguda, i un i altre vici al relegaren a una situació d'indigència.

En Miquel "Catxeto", en un principi, tenia algunes propietats; encara que alguns diuen que jugant les va perdre, mentre altres asseguren que les hi robaren d'aquesta manera: En certa ocasió va dur un plet contra l'Ajuntament sobre una sèquia a Ses Mudaines, però essent que corria el perill de perdre aquest litigi i desposseir-lo també de tot quant tenia, l'aconsellaren que traspassàs l'hisenda que posseïa a un amic de confiança, a fi de retornar-la-hi en haver acabat el judici. Així ho féu, però l'home de confiança, finit el procés, li contestà que aquella hisenda era seva, tal com constava en els papers. I no la hi volgué tornar. I així en Miquel va romandre sense tenir on caure mort.

És molt possible que fos així, perquè qualche vegada, duent dues copes de més, se'l va veure amb una pedra picant a les portes d'una casa, que devia ser la d'aquell que s'havia quedat amb el seus béns. Aleshores el podien sentir, amb veu forta, insultant-lo i demanant-li allò que li havia robat.

En "Catxeto" també era afeccionat a fer gloses, però no a fer feina, ja que mai ningú n'hi va veure fer. L'única cosa que li veren fer, de major, fou de repartidor de cartes i de diaris, sols quan tenia el cap clar. Llavors sí, que ho feia correctament, però quan havia begut de més, no sabia, naturalment, allò que feia, i no era responsable dels seus actes.

Exercí també de midador o canador de terrenys i finques; per a la qual cosa era necessari esser desperts i tenir el cap clar. Es veu que en sabia i ho feia amb seny, perquè fins i tot algunes vegades

vengueren a cercar-lo de fora poble, quan algú havia de comprar un tros de terra o repartir-se una hisenda.

En el seu temps hi havia un altre midador: en Gaspar Mas "Comelles" (el pare d'en Pep i d'en Joan). Ells dos bevien, a vegades de més; i en certa ocasió en Miquel "Catxeto" li féu aquesta cançó:

Amb sa Física i Química
hi ha molt que estudiar,
però en qüestions de midar
es rellotge d'en Gaspar
en ser hora no repica.

Volia així fer-li un poc de befa i dir-li que qualche vegada s'equivocava. No obstant la gent es fiava més d'en Gaspar "Comelles" que no d'en "Catxeto".

Durant el temps que va fer de repartidor de diaris, de carter i de bastaix, no cobrava res, com hem dit, i ho feia així com pertocava quan tenia el cap clar. Aleshores freqüentava Can Clariana, per allò que aquest tenia molta correspondència, i l'enviava a l'estació del tren a dur-hi paquets i cartes.

Encara algú recorda d'ell algunes anècdotes: Un dia, que estava gat, madò Magdalena des cafè de Cas Confter li va donar una grapada de figues seques, i ell, mentre se les menjava va fer mala via. Aleshores va demanar a la madona un tassó d'aigua, però aquesta, en lloc de dur-li aigua, li va portar caçalla; i una dona, que ho contemplava, la va reprendre així: "Madona, i estant gat li duis

caçalla". Aquesta li contestà: "Calla, a un negat da-li aigua".

En certa ocasió vengueren dues ballarines al cinema de Ca n'Aloi i una d'elles, que sabia qui era ell, digué damunt l'escenari:

*El dia que trasnoché
me han dado un gran aprieto,
me han dicho adiós monada,
i ha sido en Miquel "Catxeto".*

Referent a la seva manera de ser i al seu comportament encara hem sabut altres coses:

En Miquel era una bona persona. Sempre va romandre fadrí. No es posava mai amb ningú i no tenia ningú ofès. Era una persona educada. Essent així com era, els al.lots no li feien injustícies; al contrari, tothom l'apreciava molt. Moltes vegades se'l venia pel poble enrevoltat d'al.lots. No va robar mai res a ningú. Quan sortia la música, se'l podia veure davant, ple de goig i alegria.

Per altra part, devia ser intel·ligent, ja que per poder esbrinar l'extensió dels terrenys que canava no devia esser cap beneit.

En el seu temps era la persona més popular de Montuïri, i la gent l'apreciava tal com era. Tota la roba que duia i el calçat l'hi havien regalat. Qualque vegada se'l veia amb una americana que li era grossa o amb unes sabates que n'hi cabien tres; o bé li era massa apetit. Un el convidava a menjar, altres a beure. Tothom li feia cas. L'Ajuntament el protegia i li tenien un cert respecte i consideració; tant és així que els darrers anys de la seva vida li permeteren viure damunt la Casa de la Vila, allà on hi havia l'arxiu, enmig de manuscrits medievals i pergamins molt antics, d'un bon grapat dels quals en féu foc durant les llargues nits dels hiverns. Va destruir documents històrics i molts de diaris oficials. Allà dalt llegia "El Quijote" amb veu tan alta que el sentien d'enmig del carrer.

Aquest curiós personatge havia nascut a Montuïri dia 20 d'agost de 1858, i morí a Ciutat, a l'Hospital, on el dugueren poc temps abans d'expirar.

O. Arbona

Nota: Hem recollit les dades de gent d'edat del poble i també del llibre "Un poble, un temps", de Joan Miralles i Monserrat.

Succinta història dels nostres carrers - X

De sa Posada, de sa Quintana, de Ramon Llull i del rector Escarrer

27. Carrer de sa Posada

Es tracta d'un carrer molt antic, un els que marcava el perímetre de la pobla medieval, encara que en aquest sentit sigui l'únic carrer que no serva pròpiament l'alineament amb el carrer de San Fernando, antic carrer de sa Quintana de Baix. Ja he dit que, segurament, seguir aquest alineament hauria estat molt costós ja que hauria estat necessari travessar el carrer de ses Roques i, en la confluència amb l'antic carrer del Pou del Rei, el desnivell hauria estat notable. Al segle XVIII aquest carrer surt com a carrer de sa posada dels Frares de Sant Francesc d'Assís, a causa de la posada que tenien aquests frares a la casa de l'actual Sebastià Figueres "de Can Cuca". D'altres vegades, Francesc d'Assís o, simplement, com carrer des Frare. Des del 1862 fins avui, sense interrupció, el veim com a carrer de sa Posada.

El carrer de sa Posada és un dels més antics de la vila

28. Carrer de sa Quintana

La illa de la Quintana pròpiament dita està compresa entre els carrers de San Fernando, carrer del rector Escarrer, carrer de sa Quintana i carrer de Sant Martí. Es tracta d'un lloc que ja trobem documentat al segle XIV. Aquí el mot *quintana* significa concretament "tros de terra o corral sense edificar tancat de paret immediata a una casa o cases". En documents del mateix segle XIV trobem aquest mot usat en el sentit de "pastures immediates a unes cases". Al segle XVIII els carrers que acab de citar emmarquen els límits de sa Quintana i són designats de la següent manera:

1. Carrer de la Quintana Alta o de Dalt, davall el campanar, actual carrer de sa Quintana.
2. Carrer que davalla al carrer de la Quintana de Baix, actual carrer del Rector Escarrer.
3. Carrer de la Quintana Baixa o de Baix, actual carrer del rei Jaume II.
4. Carreró que baixa de la terra figuerol d'en Vanrell, actual carrer de Sant Martí.

Així mateix el carrer de Bonavista im-

mediat a la Quintana es troba com a carrer que puja a la Quintana i fa front amb el camí d'Inca.

A partir de 1862 comença a aparèixer als padrons el carrer de sa Quintana, que en realitat es refereix a dos carrers: el de sa Quintana pròpiament dit i l'actual del rector Escarrer.

És l'any 1930 quan es proposa que el tros de carrer que va del carrer del rei Jaume II al carrer Major es digui carrer del rector Escarrer. Temps enrera, l'actual carrer de sa Quintana continuava per la rota de l'església, per darrera el campanar i pel mig de la Rectoria i can Punta, avui ocupat per la Sala Mariana. Les restes d'aquest carrer són encara perfectament visibles entre el corral de la Rectoria i el de can Punta, antiga casa pairal de Can Vanrell.

29. Carrer de Ramon Llull

Comença a aparèixer al padró del 1888, amb vuit cases. Segons una tradició, aquest carrer ocupa l'emplaçament d'un antic torrent que juntament amb el de sa Cova eren els punts per on sortia l'aigua embassada en aquesta part del

terme. Aquest carrer comprèn d'una banda, des del cantó de can Quelet, que confronta amb el carrer d'Emili Pou, fins a la confluència del carrer Pere Capellà i l'avinguda des Dau. L'altra part és l'actual avinguda des Cementeri, que com a tal avinguda data dels anys cinquanta, durant el mandat del batle Joan Miralles i Riera, que era l'antic camí des Puig o camí o carrer des Puig de Sant Miquel, que és com el trobem escrit de vegades, o, així mateix, camí des cementeri.

30. Carrer del rector Escarrer

És un dels carrers que envolta la illa de sa Quintana. Fins a l'any 1930 figurava inclòs a l'antic carrer de sa Quintana. Aquest any, però, passa a ser dedicat a Gregori Escarrer (1832-1897) de Porreres, rector de Montuïri del 1862 al 1894. Durant el seu rectorat fou construït el convent de Monges de la Caritat i es dugueren a terme algunes obres i reformes en l'església parroquial, com és ara la instal·lació del parallamps.

(Continuarà)

Joan Miralles i Monserrat

El conte que podria ser història

El sen Miquel encén sa pipa

La claror que assenyalava on havia de sortir el sol tornava lentament més transparent i neta, eixamplant-se damunt la línia de l'horitzó. L'alba deixava pas a l'aurora i la quietud del camp, tret del cant aïllat d'un ocell, era total.

Estàvem a últims de juliol. El sen Miquel havia acabada la son. S'incorporà el temps que els ossos de l'esquena i el coll, fent un grapat d'esclafits, es posaven al seu lloc. Agafà la taleca que havia deixat la nit passada penjada a un grop d'una biga del sostre, i mecànicament se la penjà per una espatlla.

Mig acalat donà unes quantes passes insegures per damunt la palla per sortir del sostre. Passà una cama partdamunt el portal, i aferrant-se amb una mà al llinard, tragué l'altra cama, i quedà assegut a la finestra amb els peus damunt una escala feta de dos pins llargs, sans i abrinats.

Una faixa llarga de boira quasi transparent estava ajaçada dins el comellar, el qual es començava a distingir més enllà del torrent del oms.

Es mirà el panorama sense curiositat. Era el mateix del dia abans. Tornaria fer calor. L'home més bé pareixia que estudiava el mode de capejar-lo i veure com arribaria al vespre. El sol en aquest temps estormejava les persones.

Mentre els arbres, les garrigues i els turons prenen forma, sense deixar de mirar al seu enfront, començà a graponer dins la taleca que duia penjada i on hi tenia els ormejos de fumar. Mesclat amb una grapateta de pastilla de contraban —i tot a lloure— hi havia una embosta de fulla d'estepa, tàrrega i, tallucat un poc com si fos amb la destal grossa, mitja dotzena de fulles grosses de tabac de fulla d'espasa, secades davall el porxo, d'unues tabaqueres grosses i sanes que creixien devora el pou i que el nostre home es cuidava de regar sovint.

De dins les profunditats d'aquella espècie de sàrria què duia penjada, tragué una pipa de test d'un color tirant entre verd terrós obscur com el que té una olla amb broc que s'ha emprada per ajudar a pelar el porc en infinitat de matances. Estava una mica esbrocada, tenia una petita mossa que s'havia fet quan li caigué del carro. El canó de canya foras-

tera, prim i nuós, era més obscur que la cassoleta i semblava negred'agafar amb una mà, i pegà amb ella dos toquets damunt el darrer escaló de l'escala. De l'interior de la pipa sortí una espècie de tap negre i humit, el qual caigué en terra com un plom. Aficà la pipa alta volta dins la taleca i començà a omplir-la, atacant i premsant el que volia esser tabac, amb el dit gros, sec i dur com un reboll d'ullastre. Quan se la posà a la boca, on li mancaven quasi totes les dents, la barra quasi es juntà amb el nas; pegà dos cops a l'encenedor de ble gruixat, color carabassa i un olor de socarrim es deixà sentir d'immediat. Aguantà la pipa amb una mà i amb l'altra intentà encendre-la. Un olor rar de pota de cavall mesclat amb altres efluvis inconfessables, l'enrevoltà; l'home aspirà profundament i amb delit les emanacions d'aquell compost explosiu. Era un dels moments millors del dia.

Mentre xuclava amb totes les seves forces aquelles metzines que havia posat dins la pipa i que es negaven a prendre com pertocava, l'home anava pensant en la tasca que l'hi esperava durant el dia. Els pulmons del sen Miquel —les manxes, com deia ell— deixaven sentir un so d'acordió suau i acompassat. Amb l'ungla del dit gros —la qual era gruixada i de color groc obscur— acopà el tabac que es resistia a cremar. Li aferrà dues o tres xuclades amb totes les seves forces i aquell verí empipat s'inflà, alçà el gep com si fos un escorpi rabios, i quasi sortí de la pipa. El tornà atacar amb unes esmolletes i una espècie de tirasset, que tragué de la taleca, arrambant-li altra volta el ble encès de l'encenedor. Entre una i altra xuclada, la pipa ja calenta, començà a sentir-se el siulet del turc que, mig ablanit, omplia el canó, semblant les calderes d'un vaixell en miniatura, sotmeses a una pressió extraordinària. Aquell verí donava vida al sen Miquel. Era la pipada millor del dia. Va fer dos sanglots espessos, pensant altra volta en allò que havia de fer.

La primera feina seria collir un paneret de figues flors —ja es podien dir agostenques— que havia de regalar al curander. Després donaria un parell de poals d'aigua a dos solquets curts de pebrers i

tomatigueres de l'hortet que tenia devora el pou. Llavors aniria als oms, on, amb les boirades dels dies passats, perillaria que hi hagués uns quants de badoixos de gírgoles, després...

—Miquel! —crià una veu vibrant i estil·lada— vés a estacar la cabra i també mena-te'n els dos cabrits, que ahir vespre els tancàrem dejorn. Fer via que per açí hi ha molta feina; llavors has d'anar a la vila amb la somera a veure si mestre Andreu des molí té la farina feta; després has de fer feixos dels dos ametlers i la figuera que arrabassares, i ens fan nosa; tendrem el vespre damunt i no ens n'adonarem; en tens d'altres per fer i no haurem donat menjar als porcs. Fer via —repetí—, que és tard.

Era la seva dona que tenia una bona caterva i que gruava feia temps dins les figueres de moro cercant nierons i desbaratant l'aviram.

Una cosa era la pipa i l'altra... bé..., el creure és criaça.

El sen Miquel davallà pausadament del sostre. Quan arribà a baix es llevà la pipa dels morros i, després de pegar dos copets damunt l'escala, l'aficà dins la taleca al temps que partia a cercar la cabra per estacar-la.

Ja veuríem com acabaria el dia —pensava—. Madò Catalina Aina, la seva dona, sempre en tenia un grapat per manar-les-hi.

El sol volia apuntar par damunt la coma de Son Canals. Les rodes d'un carro carregat de manades de ciurons, es deixaven sentir, donant tombs, pel camí vell de darrera les figueres de moro, en direcció a l'era.

El sen Miquel, la cabra i els cabrits, camí de l'estacada, començaven el dia.

En Macià des Cantó

La displàsia de costat en el ca

La primera cosa que cal fer abans de començar aquest article és la de posar en clar que la paraula **displàsia** és un mot que deriva del grec *dis*, anormal, i *plàsia*, formació. Així idò, displàsia de costat (*cadera*) vol dir formació anormal de l'articulació del costat.

La displàsia de costat en el ca és una malaltia hereditària no congènita, sinó de desenvolupament que afecta en un grau molt divers, principalment els cans de races grosses, de guarda i de treball, amb uns índex d'incidència fins a un 40% en algunes races.

La displàsia és, aleshores, una malaltia del desenvolupament identificada en moltes races de cans, però té la tendència de presentar-se a les races grosses, ben alimentades i d'un ràpid desenvolupament.

La manera de presentació dels signes clínics i la gravetat d'aquesta malaltia poden variar àmpliament en els cans displàsics. Això es pot comprovar quan el ca, amb freqüència, ofereix resistència per moure's, protegint així el seu costat dolorós.

Aquesta malaltia també es pot presentar en el mode de desplaçar-se, fent-ho de manera que l'articulació es mogui manco; així el ca galopa i dona salts de conill. I una tercera manera s'observa quan el ca ofereix resistència per canviar de posició i roman dret, per exemple, molt més temps que el normal. Alguns cans mostren canvis de personalitat i tornen més esquís i manco actius, i moltes vegades deixen d'obeir les ordres que impliquen moviment.

Hi ha varis factors que influencien la presentació d'aquesta malaltia, essent el més freqüent el de l'edat del ca. Clínicament els cans afectats o encara són molt joves, de 5 a 8 mesos d'edat, o ja són animals adults de més d'un any.

Entre les causes més importants que poden influir en l'aparició de la displàsia, es troba el de l'alimentació: cussats amb dietes amb poques calories presenten manco incidència i amb més poca gravetat que els alimentats amb dietes riques en calories. S'ha demostrat que un excés de pes en relació a la mesura segons raça i sexe, als seixanta dies d'edat ja augmenta els riscos d'aparició

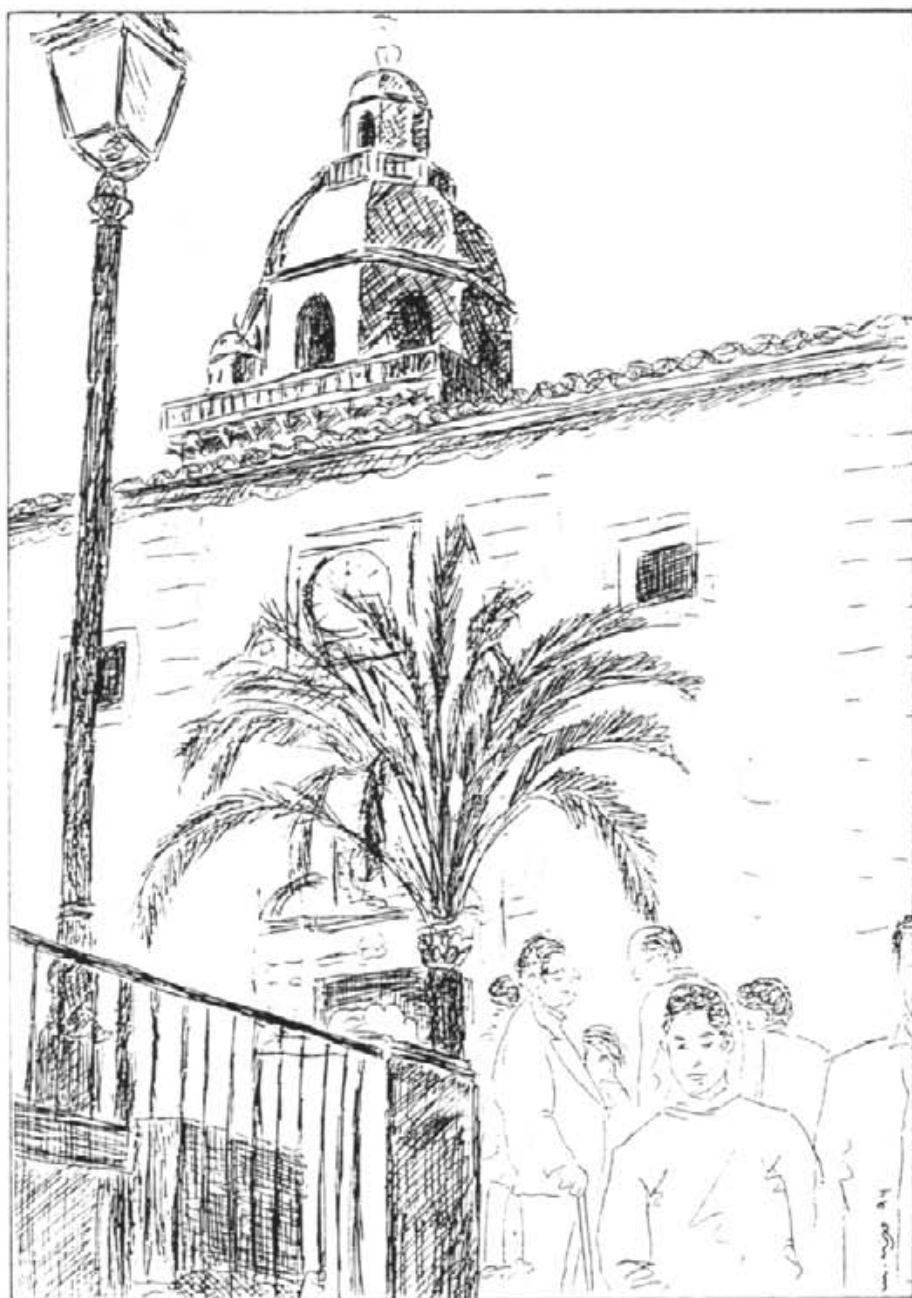
de la displàsia.

És possible que qualche dia es pugui eliminar o controlar aquesta malaltia, mitjançant medecines antiinflamatòries recentment aparegudes amb les noves tècniques quirúrgiques. S'ha arribat a aconseguir que els cans amb displàsia duguin una vida normal i quasi sempre sense dolor. Els investigadors treballen per trobar nous mètodes que eliminin els cans afectats de la població reproductora, i d'aquesta manera impedir que aquesta malaltia hereditària i de tan

greus conseqüències passi a futures generacions dels nostres animals de companyia.

Joan Miralles Bibiloni

Dibuix de Mateu Rigo

10 preguntes a ....

Joan Garau, entrenador del CD Montuïri juvenil

Llucmajorer, de 26 anys, és també seleccionador sub-14 de futbol

Joan Garau va néixer a Llucmajor. Té 26 anys i és funcionari de correus. El seu gran "hobby" i passió és el futbol. Una lesió el va impedir de practicar el seu esport preferit. "Però -ens comenta- em vaig treure el carnet d'entrenador i ara som aquí". Aquesta temporada 1993/94 dirigeix l'equip juvenil del CD Montuïri.

- Com va ser que aterrades a la nostra vila?

- M'ho va dir el President del club mitjançant el *míster* del primer equip, Miquel Magaña, qui també fa feina a correus.

- Quins equips havies preparat anteriorment?

- Els alevins, infantils, cadets i juvenils de l'Espanya de Llucmajor.

- Estàs content amb aquest equip?

- Sí, perquè tots els jugadors hi han posat molta d'il·lusió i, a més a més, han fet molta feina.

- Podries fer-nos una breu anàlisi de la marxa de la temporada?

- Al principi començarem fort perquè creïem que davallaven quatre equips. Després haguérem de baixar la corba del ritme perquè era contraproductiu mantenir la força que portàvem. Ara hem tornat a pujar el nivell dels entrenaments i es noten els resultats. A manca de la jornada que hem de disputar el darrer diumenge de març, durant aquests dos darrers mesos no hem perdut cap partit. Inclús hem guanyat dins el camp del líder Manacor. Era impensable ...

- Quines són les majors dificultats amb què vos heu trobat?

- El fet que alguns jugadors no han pogut acudir a tots els entrenaments a causa dels exàmens. De vegades, resulta difícil compaginar aquestes dues activitats i jo sé que primer són els estudis.

- Al setembre vos conformàveu en mantenir la categoria; ara teniu opcions de jugar el play-off per al títol de Balears amb els campions de Menorca i Eivissa. T'atreveixes a pro-

nunciar un pronòstic en aquest sentit?

- No, perquè l'objectiu que havíem pensat ja el tenim aconseguit. Si no podem arribar a més, bé. I si arribam més amunt, millor. Ara bé, ens fa moltes ganes classificar-nos i per això treballam.

- A tu et veiem moltes vegades en "Es Revolt" tot presenciant les actuacions d'altres equips del club. Què opines del futbol montuïrer a les diferents categories?

- Dels alevins i benjamins no puc constatar perquè no els he vist mai. Ara, de les altres categories puc afirmar que hi ha jugadors de bona qualitat. Es duu a terme una bona tasca, però, com sempre, es podria fer més; nosaltres, els primers. Particularment pens que els infantils són els qui millor futbol practiquen.

- Veus algun jugador útil per passar a III divisió la propera temporada?

- No som jo qui ha de decidir això. Hi ha persones més adequades. Nosaltres intentam arribar a aquest objectiu.

- Què destacaries d'aquesta primera temporada amb els juvenils?

- La il·lusió de tots i, especialment, la força de voluntat perquè la cosa fun-

"El nostre objectiu era mantenir la categoria; ara lluitam per disputar el campionat de Balears"

"Tots els jugadors han tengut la seva oportunitat"

"No som jo qui ha de dir si els juvenils poden passar a l'equip de III divisió"

cionàs. L'ajuda de Josep Maria és importantíssima. També, vull agrair públicament que, en uns moments determinats, el President es va posar allà on tocava i la seva intervenció va ser decisiva. Vull fer constar que tots els jugadors, un dia o altre, han tengut la seva oportunitat; tots han estat alineats.

- Ens consta que tens una altre càrrec dins el món del futbol insular. Amb què consisteix?

- Faig de seleccionador a la comarca de Llevant. Vaig a observar els jugadors infantils de la zona compresa entre Manacor, Inca i Palma; per tant, pobles com Felanitx, Montuïri, Porreres, Santanyí, Ses Salines, Llucmajor ... S'ha organitzat un torneig inter-comarcal entre seleccions de Calvià, Inca, Manacor, Llevant i Sa Pobla. Tot mira cap a la selecció de la propera temporada. Per altra part, dues vegades a la setmana impartesc classes de futbol a la barriada de Santa Isabel en un programa que duu a terme l'Ajuntament de Palma.

És evident l'interès i l'eforç que posa en Joan Garau tant en la preparació dels joves futbolistes com en la direcció en el camp de futbol. I el fruits són palpables.

J.A. Payeres

10 preguntes a ...

Llorenç Bauçà Rigo, entrenador de l'equip de futbol aleví

Els tests semblen a les olles. El seu pare va ser jugador i entrenador. En Llorenç Bauçà Rigo, de 29 anys, ha seguit la mateixa trajectòria de son pare. Actualment és l'entrenador dels alevins i dels cadets del CD Montuïri. Tot i això, l'entrevista d'ara fa només referència als més petits, els jugadors que participen en el mal anomenat torneig "benjamí" (tocaria dir-se "aleví") del Consell Insular de Mallorca.

Va començar a jugar als sis anys i ha militat en els benjamins, alevins, infantils i juvenils del Montuïri. Durant cinc anys va formar part de l'equip de l'Preferent i altres dos, a III divisió. Finalment, va estar fixat amb l'Algaida de II regional.

- Quan et vares iniciar com a entrenador?

- Aquesta temporada 1993-94, després d'haver realitzat l'any passat el curs de monitor poliesportiu escolar de la Direcció General d'Esports.

- T'agrada preparar aquests nins?

- Sí. És una experiència molt positiva. A part d'entrenar l'esport que jo he practicat sempre, em permet posar en pràctica els coneixements apresos al curs de monitors.

- Trobes que aprenen?

- Crec que sí. Van progressant. Tots tenen moltes ganes d'aprendre i de jugar bé.

- Quan entrenau?

- Els dimarts i dijous, de cinc i mitja a set de l'horabaixa, al camp "Es Revolt".

- Quines coses els ensenyes?

- Essencialment la part tècnica de l'esport: aturades, els diferents tocs de pilota, les passades etc ... També, és clar, tàctica de joc i certes jugades d'estratègia.

- Què els costa més a l'hora de jugar?

- Quant a la part esportiva, concentrar-se en el joc.

- Podries dir-nos el nom d'aquestes promeses?

- Porter: Francesc Ginard; defenses:

"El fet d'entrenar aquests jugadors em permet posar en pràctica els coneixements apresos al curs de monitor poliesportiu"

"Vilafranca, Cardassar, Algaida, Avance d'Artà, Felanitx, S'Horta i Porreres són els nostres rivals de l'actual play-off"

L'any passat va obtenir el títol de monitor poliesportiu

Joan Carles, Pau Pomar, Toni Gayà, Tòfol i Joan Miralles; mitjos: Miquel Joan, Josep, Joan Company; davaners: Sebastià, Joan David, Tomeu, Toni i Marc.

- Com veus el futbol d'aquesta categoria a altres pobles?

- El futbol a tots els pobles de la comarca de Manacor està pràcticament al

mateix nivell. Hi ha un equip que destaca per damunt dels altres, que és el Manacor.

- Com vos ha anat la primera fase de la lliga?

- Hem quedat en sisena posició i ara participam en el grup que correspon al nostre nivell, ja que després d'aquesta primera fase, es fan tres sub-grups amb l'inicial. Els tres primers disputen el campionat de Balears amb clubs de la categoria del Mallorca, Cide, La Salle etc ... Els quatre següents -entre els quals figuram nosaltres- juguen amb els qui han tenguut la mateixa posició en l'altre grup de la comarca de Manacor. Els tres darrers van també amb els darrers d'aquest altre grup de la comarca de Manacor.

- Quins són, per tant, els vostres rivals de l'actual play-off?

- Vilafranca, Cardassar, Algaida, Avance d'Artà, Felanitx, S'Horta i Porreres.

J.A. Payeres

Hamburgueseria**Pub
Es Dau**

Avda. Es Dau

Montuïri

El C.E. Montuïri a una passa de jugar el play-off d'ascens a II-B

L'equip benjamí de futbol-7 i el de futbolet han acabat la lliga

Al mes de febrer, eren els benjamins de futbol qui arribaven al termini de la fase regular de la lliga. Ara disputen el play-off.

Aquest passat març, els petits de futbolet han acabat el torneig comarcal i els benjamins de futbol-7, la lliga.

Durant l'actual abril, ho faran els cadets i els juvenils. Els primer lluitaran per no perdre la categoria i els segons per quedar dins les sis primeres places que donen opció a participar en el campionat de Balears.

Després de cada un d'aquests campionats, vénen -si el club ho demana- les intervencions a la copa President.

L'equip de III divisió es troba a una passa de classificar-se per a disputar el play-off d'ascens a II-B. Matemàticament, basta en guanyar els partits que resten en Es Revolt.

Mini-bàsquet

Montuïri, 22 - Sant Josep, 30
Pla de na Tesa, 28 - Montuïri, 39
Santa Mònica, 48 - Montuïri, 9
Colonya Pollença, 37 - Montuïri, 30

Futbolet iniciació

Sant Joan, 8 - Montuïri, 2
Montuïri, 3 - Sineu, 5
Sant Jordi, 4 - Montuïri, 7 (final torneig comarcal)

Benjamins futbol-7

Montuïri, 4 - Porreres, 1
Vilafranca, 0 - Montuïri, 2
Montuïri, 2 - Manacor, 5
Manacorins, 4 - Montuïri, 1 (final campionat)

Aquest mes d'abril els cadets i els juvenils acaben el campionat de Mallorca: dificultats per a uns, esperança per als altres

Dos infantils han participat a la selecció comarcal de futbol

Els veterans de futbol-7 travessen un gran moment: guanyaren per 0-12 a camp contrari

Equip de futbolet iniciació que aquest passat mes ha acabat el torneig comarcal

Futbol-7 veterans

Hens/Friusa, 5 - Pub Sa Faixina, 3
Relotgeria El Sol, 0 - Hens/Friusa, 12
Hens/Friusa, 8 - Gesa, 2

Futbol benjamí

S'Horta, 3 - Montuïri, 0
Montuïri, 2 - Cardassar, 3
Felanitx, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 2 - Algaida, 3

Futbol infantil

Porreres, 2 - Montuïri, 3
Montuïri, 1 - Can Picafort, 0
La Salle Manacor, 0 - Montuïri, 5

Futbol cadet

Manacor, 6 - Montuïri, 1
Montuïri, 0 - J. Sallista, 2
At. Rafal, 5 - Montuïri, 2
Montuïri, 3 - Murense, 3

Futbol juvenil

Montuïri, 4 - Campos, 2
Manacor A, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 5 - J. Sallista, 0
Cide B, 4 - Montuïri, 3

Futbol III divisió

Sóller, 1 - Montuïri, 1
Als 35 minuts de la primera part, Can-

tos de cap avança el Montuïri en el marcador. Quan mancaven 9 minuts per acabar l'encontre, Salvador estableix l'empat definitiu. Segons els corresponents de Sóller, el resultat pot qualificar-se de just. Reconeixen que el Montuïri podria haver guanyat, si hagués aprofitat les ocasions que els davanterers tenguereu.

Montuïri, 2 - Mallorca B, 1

Expectació i gran entrada en "Es Revolt". Merescudament els locals derrotaren el segon equip mallorquinista que va perdre el liderat en benefici de l'At. Balears. Als 31 minuts, Cantos marcà el primer gol. Així acabà la primera part. Al minut 71, en un error de la retaguardia local, el defensa Gerardo igualà el resultat tot aprofitant l'única oportunitat dels ciutadans. Quan mancaven tres minuts per acabar, Fiol posà justícia amb el 2-1.

Sporting Maonès, 0 - Montuïri, 0

Passa de gegant per mantenir la diferència en relació al cinquè classificat i consolidar la tercera posició a la taula. En front d'un històric rival, i sense arriscar massa, el montuïrers aconseguiren un

Faci valer la seva nòmina

**NOMINA
VIVA**

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

la seva millor garantia

Joan Barceló (pare), 4ⁿ classificat en el Campionat d'Espanya de Cros de Veterans C

El passat 6 de març es va disputar el XIX° Campionat d'Espanya de Cros per a veterans a la localitat gironina de Caldes de Malavella.

En la categoria Veterans C, l'atleta montuïrer, Joan Barceló Prohens aconseguí el quart lloc nacional.

Sobre una distància aproximada d'un 6.000 metres, en un circuit força costerut, propi dels crossos del Nord, el nostre veterà corredor el va finalitzar en un crono de 22 minuts, 13 segons.

No hi ha dubte del gran esforç i preparació tècnica que duu a terme Joan Barceló, el qual, a la seva edat, encara dona prestigi al nostre poble.

Enhorabona!

Dos seleccionats

Les promeses de futbol, Cristòfol Andreu i Vicenç Vaquer, han participat en la selecció infantil comarcal de Llevant que té l'objectiu de preparar la selecció balear de la propera temporada de la categoria sub-14. Han assistit a les convocatòries i entrenaments i han jugat contra la selecció de Calvià.

positiu gràcies a la bona labor defensiva.

Montuïri, 3 - Calvià, 0

Mentre la primera part fou soporífera i de pèssima qualitat per part d'ambdós equips, a la segona, va millorar el Montuïri. Cal dir, per altra part, que el Calvià demostrà ser un flux equip. Els gols foren marcats per Sampol (2) i Bussi. D'aquesta manera en Sampol iguala en Manolo del Mallorca B a la primera posició de golejadors de III divisió.

Campos - Montuïri (final campionat)

Futbol juvenil

Patronat - Montuïri

Collerense - Montuïri (final lliga Mall)

III divisió

Montuïri - Badia Cala Millor

Pollença - Montuïri

Montuïri - Esporles

La Victòria - Montuïri

Biel Gomila

ELS PARTITS D'AQUEST MES D'ABRIL

Mini-bàsquet

Campanet - Montuïri

Montuïri - Santa Maria

Jovent - Montuïri

Futbol-7 veterans

C.Orejuela/Race - Hens/Friusa

Hens/Friusa - Can Felip

Sant Jordi - Hens/Friusa

Hens/Friusa - Universitat

Futbol benjamí CIM

Vilafranca - Montuïri

Avance - MontuïriMontuïri - Porreres

Montuïri - S'Horta (inici 2ª volta)

Futbol infantil

Montuïri - Manacor

S'Horta - Montuïri

Montuïri - Santanyí

Futbol cadet

Montuïri - Alcúdia

Equip de futbol-7 benjamí que el passat 26 de març va arribar a la final de la lliga

Les conques hidrogràfiques naturals del nostre terme

L'escasa riquesa forestal i els cultius

Des del punt de vista hidrogràfic és interessant fer un repàs a la configuració del nostre terme per tal de veure quin és el curs que segueixen les aigües tant de pluja com subterrànies.

Pel que fa a les conques hidrogràfiques cal convenir que pertany a les del torrents de Muro, de Binicaubell, de na Borges i de Son Catlar. Els tres primers cursos fan part del vessant d'Alcúdia, el qual drena la major part del terme, mentre que el torrent de Son Catlar s'integra al vessant meridional o de Campos. El torrent de Pina n'és el més rellevant i sorgeix de la confluència, al sud de la vila, de síquies, com les d'Alcoraia, Son Rubí, So na Moiana i sa Torre. Les dues primeres recullen les aigües dels vessants septentrionals del puig de Roca Bufeta i de la serra Llarga. Les síquies de sa Maimona i de sa Torre neixen als vessants orientals dels puigs des Figueral Vell i de na Muda, i a les faltes també orientals dels puigs de Sant Miquel i de sa Costa de Son Vaquer, respectivament.

Una vegada confluïdes les síquies, el torrent travessa Son Conill i Son Pujol i, ja dins el terme d'Algaida, can Canut i Son Corró. Passa per l'oest de Ruberts i els horts de Cascanar (Sencelles) i rep l'aportació, prop de Son Barrera (Costitx), del torrent de Sencelles, també anomenat de Biniali o de Solleric.

A continuació afluïx al torrent d'Almadrà o de Rafalgarcés, formant el torrent de Son Bordils, també dit de Vinagrella o de Muro.

Altres cursos menors del terme són el de Son Vent, que neix a les faltes de tramuntana dels puigs de s'Almudaina i de sa Costa de Son Vaquer, i el torrent d'Horteta, que travessa la petita zona depressiória, situada entre els puigs de Sant Miquel, de na Muda i de Cugulux, dels quals recull les aigües. Aquests dos cursos afluïxen als torrents de Binicaubell i de na Borges, respectivament.

Finalment hi ha l'àrea sud-oriental, integrada pels vessants orientals de la serra Llarga, de l'altiplà de Son Mut-Son Manera i del Puig des Figueral Vell, que no té cursos definits i que aboca les seves aigües a afluents del torrent de Son Catlar.

A la zona des Molinar es conserven la major part de molins de la població

Bosc i cultius

La superfície forestal representa l'11'93% del total municipal. El pinar (57'32%) mesclat sovint amb l'alzinar (22'7%), creix als puigs de na Muda i de Sant Miquel i a la serra des Fonoll.

La garriga (19'8%) ocupa les cotes més elevades de la serra Llarga i de Roca Bufeta i s'entremescla amb la pineda a les faltes d'aquestes dues elevacions i als puigs de s'Almudaina, ses Coves i Cugulux.

El conradís comprèn el 84'3% de la superfície. Els cultius de secà (96'4%) són representats pels cereals, els ametllers, els farratges i les hortalisses. Els primers, integrats per la civada, l'ordi i el blat, en són els més característics, amb el 43% del secà, i apareixen a les àrees baixes argiloses.

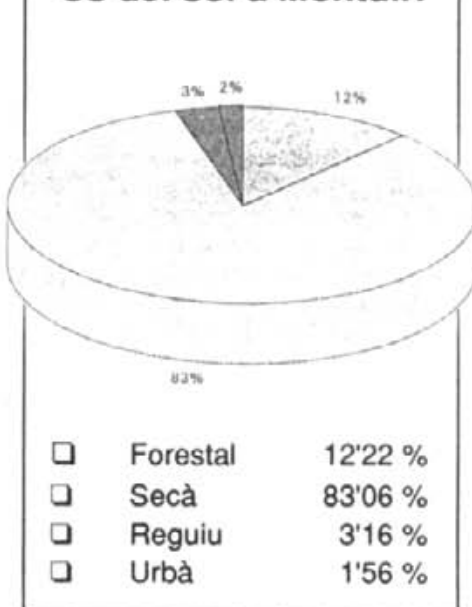
Els ametllers, amb garrovers aïllats, es cultiven als indrets arcerats dels costers i els altiplans de les primera àrea. Els farratges, sovint associats a cultius arboris i orientats a les ramaderia ovina i vaccina, hi tenen una distribució irregular.

Pel que fa a les hortalisses de secà, són representades per la tomàtiga, el meló, la síndria i el pebre, i es conreen a les terres de la segona àrea, com Son Conill, Galiana, Son Pujol i Son Picornell.

El regadiu, el 3'6% del total cultivat, es localitza majoritàriament també en aquestes terres i als terrenys propers de Son Comelles i de Mianes, on es concentren gran part de les perforacions. El regadiu es dedica als cultius d'hortalisses, com api, bleda, espinac, grill i juli-vert i farratges.

Nota.- Bona part d'aquest article ha estat extret de la veu Montuïri, de la Gran Enciclopèdia de Mallorca, publicada per Brisas.

Ús del sol a Montuïri

Temps passat

25 anys enrera

Abril de 1969

Comèdies

Dues obres teatrals foren presentades els dies 7 i 13 d'abril del 69 (2ª festa de Pasqua), a la Sala Mariana: *El món per un forat*, dirigida per Martí Ferrer i l'actuació de Francesca Garcias, Francesca Melià, Llorenç Amengual, Antònia Garcias, Bernat Rossinyol, Rafel Ribas, Jaume Roca i Antònia Gomila. I el sainet *Hotel cosmopolita*, dirigit per Honorat Moll, i els actors Joan Cerdà, Joana Roca, Rafel Miralles, Joan Verger, Gabriel Mayol, Antònia Miralles, Bartomeu Andreu, Bartomeu Amengual i Margalida Melià.

50 anys enrera

Abril de 1944

Nou padró

L'Ajuntament va acordar redactar un nou padró de béns, ja que el que hi havia era vell i ple de defectes. Un treball que en aquells temps ja va costar a les arques municipals 15.000 pessetes.

100 anys enrera

Abril de 1894

Substitució en el servei

Dia 10 d'abril del 1894 es va presentar davant el Consistori en Josep Miralles Bibiloni, pare del mossos Josep Miralles Sureda, per atorgar consentiment perquè el seu fill pugui substituir en el servei militar Gabriel Gomila Miralles, recluta de l'actual reemplaç, per ultramar. L'Ajuntament va estar conforme i admeté dita substitució.

Noces d'argent

15 d'abril de 1969

Monserat Veny Vaquer (Porreñenc) amb Joana Aina Cerdà Gelabert "Cuca".

19 d'abril de 1969

Jeroni Fernàndez Boluda amb Isabel Sánchez Monjón. (No nasqueren a Montuïri)

Demografia

Març de 1994

Defuncions

Dia 4.- Margalida Mayol Gomila "Bella", viuda, de 91 anys.

Dia 7.- Miquel Fullana Gual "Galiana", viuda, de 88 anys.

Dia 8.- Gabriel Marimón Ferrer "Pavora", viudo, de 92 anys.

Dia 23.- Sebastià Pocoví Mayol "Serena", casat, de 72 anys.

Cuinar en casa

Coca de formatge tendre o brossat

Ingredients

1/2 quilo de formatge o brossat

10 cullerades de sucre

1 cullerada de "Maicena"

3 ous

Un poc de llet

Una gregadeta de panes

Rom.

Elaboració

Encalentir el rom i posar-hi les panses una estona. Amb el "multibat" mesclar els altres ingredients, posar-ho dins un motle al forn uns 15 minuts. Una vegada eixugades les panses, posar-les per damunt la coca.

Francisca Miralles Sastre
"Cas Manescal"

Pluviòmetre

Març de 1994

Dia 1 2'4 l. m'.

" 22 11'4 "

Total 13'8 "

Gloses

Pel Ram

Pel Ram, en haver dinat, hi havia es dotze sermons, homos amb devocions, i ara no n'hi ha cap; si no ho tenc mal reparat ningú passa pes graons.

El dia de Pasqua

De gloses, jo no en tenc ganes, ni sé per on començar, però a tots vull desitjar que plegats puguem menjar per Pasqua, bones panades; totes plenes de tallades i ets ossos seran pes ca.

La festa des Puig

Es Puig de la Bona Pau sa festa han sabuda fer, sa batlesa ha quedat bé, supòs que tots ho trobau, perquè si bé la mirau cap defecte dolent té: guapa com un claveller quan es clavells li llevau, si tots, com jo, desitjau també ho serà l'any que ve.

Miquel Massanet "Parr"

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Tejedores, 34 (Pasaje)

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

